

**KONSOLIDEERIMISGRUPI
MAJANDUSAASTA ARUANNE**

01.01.2023 - 31.12.2023

TÕRVA VALLAVALITSUS

Address:	Kevade 1 68605 TÕRVA
Reg.kood	77000418
Telefon:	372 76 65 310
Elektronpost	torva@torva.ee
Interneti kodulehekülg	www.torva.ee
Tegevjuht	Vallavanem Helen Elias
Audiitor	AMC Audit OÜ

Sisukord

TEGEVUSARUANNE.....	3
Vallavanema pöördumine	3
Konsolideerimisgrupi koosseis	4
Konsolideerimisgrupi peamised finantsnäitajad.....	5
Ülevaade 2023.a majanduskeskkonnast (Eesti Vabariik tervikuna).....	6
Ülevaade arengukava täitmisest 2023. aastal	7
Ülevaade valitseva ja olulise mõju all olevate äriühingute kohta.....	21
Ülevaade sisekontrollisüsteemist ja tegevusest siseauditi korraldamisel	22
Ülevaade finantsriskide juhtimisest	22
KONSOLIDEERIMISGRUPI RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE	23
Konsolideeritud bilanss	23
Konsolideeritud tulemiaruanne	24
Konsolideeritud rahavoogude aruanne (kaugmeetod).....	25
Konsolideeritud netovara muutuste aruanne	26
Eelarve täitmise aruanne 2023	27
Raamatupidamise aastaaruande lisad	30
Lisa 1 Raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtted.....	30
Lisa 2 Raha ja selle lähendid	35
Lisa 3 Maksud, lõivud, trahvid.....	35
Lisa 4 Muud nõuded ja ettemaksed	36
Lisa 5 Osalused sihtasutustes	37
Lisa 6 Osalused tütarettevõtetes	37
Lisa 7 Kinnisvarainvesteeringud	38
Lisa 8 Materiaalne põhivara	38
Lisa 9 Bioloogilised varad.....	39
Lisa 10 Muud kohustised ja saadud ettemaksed.....	39
Lisa 11 Laenukohustised	40
Lisa 12 Saadud toetused	41
Lisa 13 Tulud kaupade ja teenuste müügist	44
Lisa 14 Muud tegevustulud	45
Lisa 15 Antud toetused.....	45
Lisa 16 Tööjõukulud	46
Lisa 17 Muud tegevuskulud	47
Lisa 18 Seotud osapooled.....	48
Lisa 19 Tingimuslikud kohustised	50
Lisa 20 Sündmused pärast aruandekuupäeva	50
Lisa 21 Selgitus eelarve täitmise aruande kohta.....	50
Lisa 22 Tõrva Vallavalitsuse konsolideerimata aruanded	56
ALLKIRI MAJANDUSAASTA ARUANDELE	60

TEGEVUSARUANNE

Vallavanema pöördumine

Hea vallakodanik ja Tõrva valla 2023. aasta majandusaasta aruande lugeja!

Käesolevast majandusaasta aruandest leiate täpsemalt kõik Tõrva valla suuremad ettevõtmised ja kordaminekud numbrites. 2023. aastat varjutas eelnevate aastate kriisiide järellainetus – kõrged elektri hinnad ja euribori tõus, mis tõid kaasa püsikulude suurenemise, kuid jätsid samaks omavalitsuste tulubaasid.

Vallana oleme saanud hästi majandatud ja me pole pidanud tegema suuremat sulgemise või koondamiste lainet, millest on kuulda olnud mitmel pool üle Eesti. Õigel ajal sai tehtud haridusreform, mis võimaldas haridusvaldkonna kulusid hoida võimalikult optimaalsena. Kohaliku omavalitsuse eelarvest moodustab üle 50% haridusvaldkond ja see peabki olema iga hooliva omavalitsuse prioriteet. Haridusvõrgu ümberkorraldused olid 2023. aasta vaatest kindlasti ühed olulisemad, mis aitavad kaasa kvaliteetse hariduse tagamisele. Ühtlasi on hea meel, et Tõrva muusikakool sai viimaks, pärast aastaid ja aastaid ootamist, endale päris oma ruumid Männiku tänaval.

Aasta lõpuks valmis viimaks kauaoodatud Tõrva Tervisekeskus, mis lisaks perearstiteenuse tagamisele võimaldab nüüdsest tõrvakatel külastada kodukohas eriarste, seda mugavates ja kaasaegsetes ruumides. Tõrva Tervisekeskuse esimesel korrusel on leidnud koha valla sotsiaalosakond – nii on neile tagatud hea töökeskkond.

Oleme otsustanud, et igal aastal on Tõrva linna kõrval on üks asula, mis saab suurema tähelepanu ja rahastuse. 2023. aastal oli fookus Hummulil, kus sai renoveeritud mõisahoone ruume, et lasteaed, raamatukogu ja noorsootöö saaksid kolida ning toimetada koos kooliga ühtses kogukonnakeskuses. Nii lapsed, küla aktivistid kui ka väärikad teevad üheskoos vahvaid üritusi ja sinna sattudes on tunda mõnusat sünergiat. 2024. aastal pöörame rohkem tähelepanu Riidajale ning plaanis on alustada samuti mõisahoone rekonstrueerimistöödega, et luua raamatukogu juurde kogukonna keskus ja puhuda sealsele uhkele mõisahoonele elu sisse.

Märgiline sündmus nii Tõrva valla kui kogu Mulgimaa ja kõikide mulkide jaoks oli pikalt planeeritud Mulgi Elamuskeskuse avamine Sooglemäel, Ala ja Taagepera vahetus läheduses. Keskus on mulgi maamärk ja identiteedi kandja, mis on ühtlasi nii arhitektuuriline vaatamisväärsus, muuseum, sündmuste korraldamise keskus kui Mulgimaa info ja toodete-teenuste müügikeskus. Nii saavad külalised lähemalt ja kaugemalt teada, kes need mulgid täpsemalt on ning mis teeb Mulgimaa eriliseks ja ainulaadseks paigaks. Esimeseks suurürituseks, mis keskuses toimus, oli suurejooneline Mulgi pidu, mis sai Tõrva korraldusmeeskonna eestvedamisel uue kontseptsiooni ja sisu.

Lisaks Mulgi peole oli aasta traditsiooniliseks suurürituseks Tõrva Tule-Päevad, mille kulminatsioon valgusfestival Tõrva Tulede Öö purustas taas publikurekordid ning sai sooja tagasiside osaliseks. On just Tõrva Tule-Päevad see aeg aastas, mil kokku saavad nii praegused kui endised tõrvakad, Tõrva sõbrad lähemalt ja kaugemalt, et nautida ajaloolise suvituslinna võlusi. 2024. aastal tähistab Tartu koos Lõuna-Eesti omavalitsustega Euroopa kultuuripealinna aastat, mille käigus taaselustatakse aastaid Tõrva signatuurürituseks olnud vaatamänguline Tõrva Loits.

Tule Tõrva, ole Tõrvas!

Helen Elias
Tõrva vallavanem

Konsolideerimisgrupi koosseis

Konsolideerimisgruppi kuuluvad Tõrva Vallavalitsus, AS Tõrva Tervisekeskus ja OÜ Tõrva Veejõud.

A Konsolideeriva üksuse struktuur

Allüksuse nimetus	Töötajate keskmine arv majandusaastal	Töötasude kogusumma majandusaastal eurodes*
TÕRVA VALLAVALITSUS KOKKU	256	4 493 658
Vallavalitsus	47	988 359
Vallavalitsuse hallatavad allasutused (12):	Töötaj.keskm.arv	Töötasude kogusumma
Tõrva Gümnaasium (1)	64	1 282 660
Põhikoolid (3)	48	761 146
Lasteaed-Algkool (1)	15	240 122
Lasteaiad (2)	49	733 039
Muusikakool (1)	12	174 583
Kultuurimaja (1)	7	109 013
Tõrva Avatud Noortekeskus (1)	7	113 140
Raamatukogud (1)	6	76 441
Helme Koduloomuuseum (1)	1	15 155

*kogusummasse on arvestatud ka käsundus- ja töövõtulepingute summa.

Alates 01.09.2023.a. on vallas põhikoole 1 ja lasteaedu 1 ning lasteaed-algkooli ei ole.

B Konsolideeritud üksused

Allüksuse nimetus	Tõrva VV osaluse määr (%)	Töötajate keskmine arv (taandatud täiskohale)	Töötasude kogusumma majandusaastal eurodes
AS Tõrva Tervisekeskus	100	31	481 789
OÜ Tõrva Veejõud	100	7	116 143

Konsolideerimisgrupi tegevjuhtkonna ja kõrgema juhtkonna liikmetele arvestati aruandeaastal tasusid järgmiselt:

	Konsolideerimisgrupi tegev- ja kõrgema juhtkonna keskmine arv	Tasude kogusumma majandusaastal eurodes
Volikogu liikmed (arv)	21	49 262
Vallavalitsuse liikmed	5	195 768*
Asutuse juhid (juhatuse liikmed)	2	64 529**

* Vallavalitsuse liikmete tasude kogusumma kajastub ka tabeli A osa summades

** Asutuse juhtide (juhatuse liige) tasud kajastuvad ka tabeli B osa summades

OÜ Tõrva Veejõud nõukogu liikmetele on makstud tasu 2023.a. 2 715 eurot.

AS Tõrva Tervisekeskuse nõukogu liikmetele on makstud tasu 2023.a. 1 755 eurot.

Konsolideerimisgrupi peamised finantsnäitajad

(tuh.eurot)

	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Bilansi näitajad						
Varad aasta lõpus	28 886	26 845	27 082	25 240	24 026	24 476
Kohustised aasta lõpus	8 024	6 037	6 283	4 235	3 385	3 718
Netovara aasta lõpus	20 862	20 808	20 799	21 005	20 641	20 758
Tulemiaruaude näitajad						
Tegevustulud	13 582	12 208	12 022	10 618	10 122	12 432
Tegevuskulud	-13 325	-12 533	-12 192	-10 232	-10 212	-11 049
Tegevustulem	257	-325	-170	386	-90	1 383
Muud näitajad						
Põhivarainvesteeringute maht	3 201	1 361	3 963	2 321	734	1 780
Likviidsus (likviidsed varad/lühiajalised kohustised)	0,22	0,19	0,6	0,63	1,55	1,52
Lühiajaline maksevõime (käibevara/lühiajalised kohustised)	0,60	0,68	1,11	1,0	2,20	2,11
Kohustuste osakaal varadest	28%	23%	23%	17%	14%	15%
Laenukohustuste osakaal varadest	21%	18%	19%	9%	12%	13%
Piirmäärade täitmine arvestusüksuse konsolideeritud näitajate alusel						
Põhitegevuse tulem*	761	368	1 024	1 563	537	1 078
Netovõlakoormus (võlakohustus -likviidsed varad)	5 654	4 376	4 523	2 000	1 468	1 953
Netovõlakoormuse ülemmäär**	9 866	9 063	8 592	7 966	5 691	6 466
Piirmäärade täitmine arvestusüksuse konsolideerimata näitajate alusel						
Põhitegevuse tulem*	668	445	954	1 496	597	964
Netovõlakoormus (võlakohustused-likviidsed varad)	5 157	4 304	4 775	1 949	1 624	2 106
Netovõlakoormuse ülemmäär**	8 856	8 140	7 723	7 489	5 145	5 783

*Põhitegevuse tulem – põhitegevuse tulude ja kulude vahe (ei tohi olla negatiivne)

** Netovõlakoormuse ülemmäär – 80% põhitegevuse tuludest

Ülevaade 2023.a majanduskeskkonnast (Eesti Vabariik tervikuna)

Statistikaameti andmetel vähenes sisemajanduse koguprodukt (SKP) möödunud aasta neljandas kvartalis võrreldes 2022. aasta sama perioodiga 2,7%, jooksevhindades moodustas SKP viimases kvartalis 9,9 miljardit eurot. Kokku langes Eesti SKP 2023. aastal 3%, jooksevhindades oli SKP 37,7 miljardit eurot.

Aasta arvestuses tulid suurimad positiivsed panused kaubandusest ja kinnisvaraalasest tegevusest, negatiivsed info ja side tegevusalalt.

Neljandas kvartalis olid suurima positiivse panusega tegevusalad põllumajandus, metsandus ja kalandus ning kaubandus. Energeetika, töötlev tööstus, kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus ning veondus ja laondus püsisid selgelt languses. Ehitussektori panus oli samuti negatiivne, jätkates poolteist aastat kestnud trendi.

Aasta lõpus hinnatõus aeglustus, mis viis mitme SKP komponendi trendi pöördumiseni ja aasta jooksul kahanenud näitajad pöördusid ajavahemiku lõpuks kasvule.

Eratarbimises tõi neljas kvartal samuti pöörde, kui aasta läbi kestnud langus asendus 0,5% kasvuga. Aasta peale kokku vähenes eratarbimine siiski 1,5%. Enim vähenesid lõppenud aastal inimeste kulutused muudele kaupadele ja teenustele, kodusisustusele ja vabale ajale. Enim kasvasid aga väljaminekud sidele, eluasemele, restoranidele ja hotellidele. Neljandas kvartalis näitasid olulist kasvu ka kulutused haridusele ja transpordile. Tervikuna vähenesid kodumajapidamiste kulutused 2023. aastal kaupadele 3,1%. Väljaminekud teenustele jäid enam-vähem eelmise aasta tasemele, kasvades 0,3%.

Kolmandas kvartalis vähenema hakanud valitsemissektori lõpptarbimine pöördus neljandas kvartalis taas ümber ja suurenes 2%. Lõppenud aastal suurenes valitsemissektori tarbimine kokku 0,9%.

Statistikaameti andmetel oli keskmine brutokuupalk 2023. aasta neljandas kvartalis 1904 eurot, mis on 9,7% kõrgem kui eelmisel aastal samal ajal. Terve aasta lõikes oli 2023. aasta brutokuupalk keskmiselt 1832 eurot, mis on 11,3% kõrgem võrreldes 2022. aasta brutokuupalgaga. Mediaanpalk oli 2023. aasta neljandas kvartalis 1578 eurot ja 2023. aasta lõikes tervikuna 1501 eurot.

Ülevaade arengukava täitmisest 2023. aastal

Valdkond 1 : Mitmekesine ja avatud majandus, hästi tasustatud töökohad.

Eesmärk AE1: Keskkonnasõbralik ettevõtlus, tasuvad töökohad ja elanike aktiivsem osalemine tööjõus.

Mõõdikud:

- ettevõtete arv: kasvanud
- töötajate arv, neist valla elanike arv: kasvanud vallaelanike kohapeal rakendamine
- maksumaksjate arv: kasvanud
- töötajate keskmine palk: kasvanud
- ettevõtlusalastes koolitustes osalenute arv: kasvanud
- majutusettevõtete arv ja nendes majutatute arv: kasvanud statistikaamet
- üle vallaliste kultuurisündmuste arv: mõõdetav heaoluga seotult.

Tegevused 2020-2026

- Helme tööstusala moodustamise otstarbekuse analüüs, tulemustest lähtuv otsustamine.
- Pärandkultuuril põhineva loomemajanduse arendamine.
- Munitsipaal- ja reformimata riigimaade ettevõtluseks kasutusse võtmine.
- Valla elamufondi kriitiline analüüs, uute töötajate ja tööjõu mobiilsuse tarvis üürikorterite programmi käivitamise analüüsi läbiviimine, tulemustest lähtuv otsustamine.
- Kaugtööks töökohtade loomise nõudluse selgitamine ja vajadusel töökeskkonna loomine.
- Ettevõtlusõppe ja karjääriplaneerimise kaudu üldharidusasutustes õppimise sidumine tööturu vajadustega, toetada õppijate teadmisi teadlike edasiõppimise valikute tegemiseks ja edukaks tööturule sisenemiseks, õppijate ja vanemate nõustamine kohaliku tööturu arengust.
- Algajate ettevõtjate toetamine koostöös kogunud ettevõtjatega.
- Töötajate täiend- ja ümberõppe korraldamine koostöös Töötukassaga ja Valgamaa Kutseõppekeskusega, riskirühma kuuluvate elanike töö leidmisele kaasa aitamine.
- Koostöö riiklike ja maakondlike ettevõtluse tugistruktuuridega, ettevõtjate nõustamine ja projektide koostamise toetamine.
- Sotsiaalsete töökohtade võimaldamine pikaajalistele töötutele.
- Valla ettevõtluskeskkonna aktiivne turundamine meedias, sotsiaalmeedias ning erinevatel messidel tutvustamiseks vabasid töökohti, hankeid ning rendi- ja müügipindasid jne.
- Vajadusel põhineva regulaarsusega kohaliku omavalitsuse spetsialistide ja ettevõtjate kohtumiste läbiviimine ning edukate ettevõtjate tunnustamine vähemalt kord aastas.
- Ettevõtlusalaste koolituste korraldamine koostöös Töötukassa, Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusega ja Valgamaa Arenguagentuuriga.
- Noorte ettevõtluse huvi kasvatamiseks õpilasfirmade, minifirmade ja töömalevate tegevuse toetamine ning valikainete läbiviimine valla koolides.

Täitmine:

- 2023. a jätkusid valla ettevõtjate ümarlauad kohtumised, kus anti ülevaade vallas käimas olevatest ja planeeritavatest arendustegevustest ning kutsuti esinejaid valitsusest.
- Jätkati piirkonna suurimate maksumaksjate tunnustamise traditsiooni.
- Jätkus 2021 pilootprojektina algatud ettevõtlusõppe raames noorte suvekohviku pidamine.

- Loodi uus elamupiirkond Vanamõisa järve äärde, kuhu rajati 26 elamukrunti ning viidi läbi programm, mille abil müüdi soodustingimustel krunte noortele peredele. 2023. a ehitati välja elamupiirkonna tehniline taristu, et elanikud saaksid ehitustegevusega alustada
- 2023. a alguses avati kõrtsihoones pizzarestoran, mis kohalike elanike poolt väga hästi vastu võeti. Lisaks pizzarestoranile avati kesklinnas loomekohvik, mis samuti valla kultuurielu rikastab.
- Toetati ja viidi ellu noorte ettevõtluse huvi kasvatamise programme sh õpilas- ja minifirmade juhendamine, töömalevate organiseerimine.
- Koostöökohtumised Valgamaa Töötukassaga, et tööturu olukorda kaardistada ning vajalikke ennetustegevusi kavandada.
- Koostöökohtumised Valgamaa Arenguagentuuriga maakondliku arendustegevuse kavandamiseks, mh Valga maakonna arengustrateegia uuendamine.
- 2023. aastal jätkusid valla ettevõtjate ümarlauad ning jätkati piirkonna suurimate maksumaksjate tunnustamise traditsiooni.
- Reklaamikampaaniad sotsiaalmeedias vabadele töökohtadele sobivate kandidaatide leidmiseks.

Eesmärk AE2: Soositud külastuse sihtkoht, loodusSPA, pärandkultuuri ja aktiivpuhkuse meelispaik.

Tegevused 2020-2026

- Tõrva valla turismikontseptsiooni väljatöötamine Mulgi kuvandina ja kasutamine sihtrühmadele valla turundustegevustes. Selle alaosana Tõrva kui ajaloolise suvituslinna kontseptsiooni koostamine ja arendamine.
- Osalemine turismivõrgustikes ja rahvusvahelises turismialases koostöös.
- Tõrva vallas asuvate puhke piirkondade ja -alade korrastamine ja arendamine.
- Vallas asuvate ajalooliste objektide konserveerimine
- Väike-Emajõe turismiveete kasutuse laiendamine.
- Puhkemajanduslike tegevuste arendamine: Vanamõisa, Koorküla-Valgjärve, Riiska järvede ja Õhne jõe äärsel.
- Veski puhkeala väljaarendamine.
- Riidaja mõisakompleksile jätkusuutliku kasutusfunktsiooni leidmine ja lahenduste kasutuselevõtt.
- Külustusobjekte, puhke- ja spordikohti ning ettevõtteid tutvustava infosüsteemi loomine valla kodulehel, valla külustus- ja puhkamisvõimaluste tutvustamine ja turustamine massiteabevahendites. Asjakohaste teavikute koostamine ja levitamine.
- Tõrva valla tutvustamine läbi Valgamaa Omavalitsuste Liidu, Mulgimaa omavalitsuste koostöö, sh MTÜ Mulgi Kultuuri Instituudi, Valgamaa Arenguagentuuri ja Mulgimaa Arenduskoja.
- Valgamaa väärtustamine läbi Tõrva turundustegevuste.
- Hooajalise turismiinfopunkti töö jätkamine, giidide võrgustiku loomine turismiinfopunkti juurde.
- Mulgi külustuskeskuse edasise arendamise toetamine.

- Tõrva keeglisaali ja seikluspargi rajamine linnamäe ümbrusesse koostöös erasektoriga.
- Helme ordulinnuse varemete ja Helme ajalooliste kirikuvaremete konserveerimine.
- Tõrva Tantsumäe, Linnamäe ja Tikste ürgoru korrastamine ning Tõrva Tantsumäe laululava taastamine. Jätkata valla teiste piirkondade olemasolevate vabaõhulavade (Hummuli, Helme, Pikasilla jt) korrashoidu.
- Koorküla koobaste ümbruse ja silla korrastamine.
- Sõjaajaloolise matkaraja loomine piki Väike- Emajõe kallasriba.
- Struve ja Mudaniku geodeetilise punkti tähistamine.
- Barclay de Tolly mausoleumi kompleksi korrastamine.
- Riidaja pargi arendamine, s.h. puhkekohtade ja loodusradade väljaehitamine.
- Hummuli Talli tiigi rekonstrueerimine puhkealaks.
- Kaitsealuste objektide, matkaradade, mõisaparkide, mälestusmärkide ja teiste turismiobjektide heakorratööd.
- Turismiobjektide infotahvlite ja suunaviitadega varustamise jätkamine.
- Osalemine turismimessidel ja näitustel.
- Tõrva valla telkimis- ja lõkkekohtade kaardistamine ja kandmine valla ning selle külastus- ja puhkamisvõimaluste tutvustamise ja turundamise massiteabevahenditesse ning teavikutesse.
- Tõrva kõrtsihoone ümberehitamine multifunktsionaalseks meelelahutus- ja vabaajakeskuseks.

Täitmine:

- Paigaldati uued välikaardid mitmele poole üle valla, millel kajastatud nii Mulgimaa kui Valgamaa olulisemad turismiobjektid.
- Turismiinfopunkti töö korraldati ümber Tõrva Veemõnulasse, kus külastajate hulk on kõige suurem.
- Loodi Tõrva valla turismiobjekte koondav veebileht visittorva.ee.
- Koostöös Valgamaa Arenguagentuuri ja Mulgimaa Arenduskojaga viidi läbi projekte piirkonna maine tõstmiseks ja turundamiseks, esitati kaks Leader taotlust Mulgimaa väravad ja Mulgi aknad, mis mõlemad Mulgimaa kultuuriruumi tutvustavad ja avardavad.
- Tõrva valla telkimis- ja lõkkekohad on toodud välja turismi veebilehel visittorva.ee.
- Uuendati Tõrva Terviseradade infovoldikut.
- Helme ordulinnuse varemete konserveerimistööd. Konserveerimistööd jätkusid idapoolsel välismüüri lõigul.
- Helme kiriku varemete konserveerimistööd. Konserveerimistööd jätkusid varemete lääneseina mõlemal küljel ning pikihoone idaseina lääneküljel.
- Riidaja mõisahoonesse koostati külakeskuse ruumide väljaehitamise ehitusprojektid koos eriosadega.
- Avati kauaoodatud Mulgi Elamusekeskus.
- Rekonstrueeriti Pori külas asuv sild.
- Rekonstrueeriti Tõrva linna terviseraja sild.
- Toetati erateede ehitust summas 9 825.- eurot. Toetust eraldati 17 taotlejale. Erateede toetust otsustati anda 17 taotlejale - rakendati eritingimust, mille kohaselt anti toetust ainult esmakordsetele taotlejatele.
- Rekonstrueeriti Kase tänava haljasala sild summas 5 756 eurot.
- Teostati Helme kalmistul ohtlike puude raie summas 3 300 eurot.
- Koos valla turismiettevõtetega osaleti turismimessil Tourest ning alustati meililisti koostamist regulaarsete uudiskirjade väljasaatmiseks.

Valdkond 2: Elanikusõbralik, sidus, looduskeskkonda austav ja miljööväärtuslik elukeskkond.

Mõõdikud:

- Bussiliinide arv Tõrvast teistesse keskustesse (Valga, Tartu, Viljandi, Pärnu, Tallinn): stabiilne
- Mahetunnustatud maa osatähtsus: kasvanud.
- Sorteeritud olmejäätmete kogus: kasvanud.

Eesmärk AE3: Kättesaadav kvaliteetne ühistransport ja valla ruumiline sidusus**Tegevused 2020-2026**

- MTÜ Valgamaa Ühistranspordikeskusega koostöös ühistranspordi liikumis- ja sõidugraafikute viimine vajadusepõhisemaks, ühenduste paindlik tagamine valla sees ja teiste Eesti piirkondadega.
- Nõudetranspordisüsteemi sisseviimine.
- Bussipeatuste korrastamine ja energiasäästlik valgustamine.
- Valla teehoiukava koostamine.

Eesmärk AE4: Miljööväärtuslik vallaruum ja säästva arengu põhimõtteid järgiv looduskasutus.**Tegevused 2020-2026**

- Parkide ja parkmetsade arengu- ja hoolduskava rakendamine.
- Keskkonnakvaliteeti iseloomustavate uuringute korraldamine ja andmete kogumine, süstematiseerimine ja analüüsimine, tulemustest elanike teavitamine.
- Kolehoonete kaardistamine, lammutamine või korrastamine.
- Tõrvale kui suvituslinnale omase elukeskkonna säilitamine.
- Valla visuaalses pildis mulgi eripära enam nähtavale toomine (skulptuurid, omanäolised värvid ja objektid), külakeskuste heakorrastamine.
- Koostöö arendamine elanikega heakorra tagamisel (talgute korraldamine, heakorrakonkursside läbiviimine, kaunimate kodude ja aedade selgitamiseks).
- Keskkonnaalaste koolituste ja õpitubade läbiviimine. Säästva renoveerimise propageerimine.
- Tõrva valla uue üldplaneeringu koostamine.
- Parkide korrastamine, rekonstrueerimine ja infrastruktuuri rajamine.
- Tõrva valla sissesõitudel ja asulate sissesõitudel omapäraste tervitussiltide paigaldamine.
- Taagepera järve setetest puhastamine ja järvekeskkonna parendamine.

Täitmine:

- Tõrva ringristmikul hooldati ka 2023. a mulgipärast mandalat.
- Jätkunud on Tõrva valla üldplaneeringu koostamine. Üldplaneering on vastu võetud, avalik väljapanek ja arutelud korraldatud. Esitatud Rahandusministeeriumile heakskiidu saamiseks.
- Keskkonnaalase info kodulehel jagamine (keskkonnalubade info avalikustamine, jagamine jms).

Eesmärk AE5: Keskkonnasõbralik ja tervist väärtustav eluviis**Tegevused 2020-2026**

- Loodushoiu teadvustamine, keskkonda säästva käitumise propageerimine ja eestvedajate tunnustamine.
- Tervislike eluviiside propageerimine ja eestvedajate tunnustamine.
- Jäätmekäitluse tõhusamaks muutmine, taaskasutamine ja prügi sorteerimise tähtsustamine.
- Mahemajanduse eeliste tutvustamine ja kohalike toodete turustamise ning tarbimise propageerimine.
- Terviseedendamise alaste koolituste läbiviimine.
- Haridusasutustes õuesõppe võimalusteks tingimuste loomine ja õuesõppe laiendamine.
- Terviseprofiili ja laste ning perede heaoluprofiili koostamine.
- Haridusasutustes jäätmekäitluse, taaskasutamise ja prügi sorteerimise propageerimine ning tähtsustamine.

Täitmine:

- Viidi läbi hulgaliselt tervislike eluviiside propageerimise sündmusi (matkasarjad, levitati infot erinevate koolituste kohta), esitati tervise- ja liikumis edendajaid erinevatele tunnustuskonkurssidele.
- Valla lehes ja kodulehel jätkuv jäätmealaste teemade kajastamine, jäätmete sorteerimise info jagamine ning seeläbi kodanike teavitamine ja keskkonnateadlikkuse tõstmine.
- Soetati haridusasutustele jäätmekonteinerid ning viidi läbi noortele sorteerimise juhendamised.

Valdkond 3: Kvaliteetsed ja kättesaadavad avalikud teenused**Mõõdikud:**

- Tolmuvaba kattega teede pikkus (km): kasvanud
- Kergliiklusteede pikkus (km): kasvanud
- Ühisveevärgi ja –kanalisatsiooniga liitunud majapidamiste arv tiheasustusalal: kasvanud
- Nõuetele vastava vee- ja kanalisatsioonisüsteemidega varustatud majapidamiste arv hajaasustusega alal - kasvanud
- Säästva välisvalgustuse osakaal: kasvanud
- Kiire internetiga liitunud majapidamiste arv: kasvanud
- Kvalifitseeritud õpetajate osakaal õpetajate arvust: kasvanud
- Põhikooli lõpetajate edasiõppimine: kasvanud
- Õpilaste rahuolu kooli ja õppetöoga: kasvanud
- Osalusaktiivsus üldhariduskoolide huvitegevuses ja noorsootöös: kasvanud
- Klientide rahulolu hoolekandeteenuste mõjus nende toimetulekule: kasvanud
- Iseseisvat toimetulekut toetavate hoolekandeteenuste arv: kasvanud
- Pikaajalise toimetulekutoetuse saajate arv: vähenenud
- Valla poolt osutatavate e-teenuste arv: kasvanud
- Ülevallaliste kultuuri- ja spordisündmuste arv: mõõdetav heaoluga seotult tehniline taristu.

Eesmärk AE6: Tänapäevane, hästi toimiv, tõhus ja turvaline tehniline taristu.**Tegevused 2020-2026:**

- Vallavara kriitiline analüüs, mittevajalikust varast vabanemine.
- Sadevete kogumine ja vajalike torustike ning restkaevude ja äravoolude ehitamine.
- Ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni rekonstrueerimine.
- Kiire interneti tagamine, projekti „Viimane miil“ rakendamine.
- Alternatiivsete energiaallikate kasutamise osatähtsuse suurendamine (päikesepaneelid, maaküte jms), energiasäästu investeerimine avalikes hoonetes, teede ja tänavate valgustamises.
- Analüüsi tegemine erivajadustega inimeste ligipääsu osas valla avalikuse asutustele ning vajadusel ligipääsetavuse parandamine (kaldteed, liftid, madalad tänaväärekiivid).
- Teemärgistuse ja viidastuse korrastamine, asulaplaanide paigaldamine.
- Sõiduteede, tänavate ja parklate ehitus ning remont, kruusateede tolmuvabaks muutmine: Rulli-Leebiku, Põrga-Leebiku-Pikasilla-Suureküla, Soe-Jõgeveste.
- Kergliiklusteede rajamine: Tõrva –Rulli küla kergliiklustee (Tõrva-Pikasilla suunal); Tõrva-Roobe-Jõgeveste küla kergliiklustee (Tõrva-Valga suunal); Tõrva-Patküla kergliiklustee (Tõrva-Koorküla suunal); Taagepera-Sooglemäe-Ala kergliiklustee; Helme-Riidaja küla kergliiklustee.
- Tänavavalgustuse rajamine või rekonstrueerimine, valgustuse muutmine energiasäästlikumaks

Täitmine:

- Ühisveevärgi- ning ühiskanalisatsioonisüsteemiga liitujate arv on kasvanud nii tiheasustusega alal, kui ka hajaasustusega alal.
- Saadi rahastus Tõrva Gümnaasiumi B korpuse energiatõhususe tööde tegemiseks ning koostati projekt.
- Müüdi enampakkumise korras Tõrva vallale mittevajalikku vara:
 - Müügis on Helme mõis hinnaga 30 000.- eurot, mida oleme müünud pikalt;
 - Müügis on Tõrva linnas Veski 9 hinnaga 40 000.- eurot, huvilised käivad aga momendil veel reaalselt ostjat me leidnud ei ole;
 - Müügis on Ala Pritsikuuri kinnistu hinnaga 6 000.- eurot, huvilised käivad aga momendil veel reaalselt ostjat me leidnud ei ole;
 - Müüdüd on Tõrva linnas korteriomand Ehitaja 9-29 alghinnaga 19 600.- eurot;
 - Müüdüd on Soontaga külamaja. Üks pakkuja, müüdüd alghinnaga 20 000.- eurot;
 - Müüdüd on Helmes korteriomandi Karja tn 2-6 alghinnaga 10 000.- eurot;
 - Müüdüd on Hummulis korteriomandi Tamme tee 5-3 hinnaga 3700 eurot;
 - Müüdüd on Hummulis korteriomand Vee tn 5-1 hinnaga 10000 eurot;
 - Müüdüd on Kalme külas Jõepärna 2 hinnaga 5500 eurot;
 - Müüdüd on Helmes korteriomand Karja 2-7 hinnaga 8110 eurot;
 - Müüdüd on ratastraktor MTZ 82L osta.ee keskkonnas 5000 euroga;
 - Müüdüd on auto24.ee oksjonikeskkonnas sõiduauto Mazda 6 alghinnaga 2510 eurot.

Eesmärk AE7: Kvaliteetne, mitmekülgne ja kodulähedane üldharidus, valikuterohke tulemuslik noorsootöö.**Tegevused 2020-2026:**

- Kõigile valla lastele lasteaia ja üldhariduses koolikohtade tagamine.
- Valverühmade võimaldamine lasteaedades vastavalt vajadusele.
- Valla haridusasutuste propageerimine lapsevanematele, kodulähedaste haridusasutuste lastesõbralikkuse ja hariduse kvaliteedi tagamine.
- Hariduse tugiteenuste tagamine: koolipsühholoogi, eripedagoogi, sotsiaalpedagoogi, logopeedi ja õpiabiteenuse pakkumine koostöös valla teiste spetsialistidega (sotsiaaltöötajad, lastekaitse spetsialist, perenõustaja).
- Õpetajate järelkasvu tagamine, haridustöötajate ühtse koolitamise ja personalipoliitika kujundamine. Haridustöötajate eneseharimist toetavate ja nende mainet tõstvate projektide käivitamine.
- Lasteaiaõpetajate, noorsootöötajate ja huvikooli õpetajate palkade ühtlustamine põhikooli ja gümnaasiumi õpetaja töötasu alammääraga.
- Lasteaedades ja koolides kaasaegsete õppemeetodite, uuendusliku ning kaasaegse õppevara juurutamine ja IKT kasutamise võimaluste avardamine.
- Õppekavade rikastamine piirkonna eripärale tuginevate teemadega (nt pärandkultuur, keskkonnateemad), vastavates programmides ja projektides osalemine.
- Ettevõtlikusõppe tõhustamine koolides ja noortekeskuses, õpilasfirmade inkubaatori noorte ideelabori asutamine.
- Koolides huvitegevuse korraldamise ühtsete aluspõhimõtete väljatöötamine, huviringide juhendajate palgakorralduse aluste ühtlustamine.
- Lasteaedade ja koolide osalemine üleriigilistes liikumistes: tervisedendus (sh haridusasutustes lastele tervisliku toidu tagamine), kiusamisvaba lasteada ja kooli jt.
- Pedagoogilise personali, lastevanemate ja hoolekogu liikmete koolitamine.
- Koolieelsete lasteasutuste ja koolide hoonete ja füüsilise õpikeskkonna kaasajastamine.
- Õpilasliinide ja sõidugraafikute õppijatele vajaduspõhisemaks viimine.
- Tõrva valla noorte volikogu tegevuse toetamine ning kaasamine valla otsustusprotsessidesse ja üritustesse.
- Noorsootöö mitmekesistamine piirkonnades, noortekeskuste füüsilise keskkonna arendamine. Noortekeskuste tegevuste arendamine ka täiskasvanud noortele ning mobiilse noorsootööteenuse pakkumine Tõrva vallas (suvenoortekeskus, tegevused väljaspool noortekeskust jne).
- Noorsootöötajate töökoormuse läbivaatamine ja palgakorralduse ajakohastamine.
- Haridus-, kultuuri- ja noorsootöötajate tunnustamine.
- Koolimine kutoetuste maksmise ja edukate koolilõpetajate tunnustamise jätkamine.
- Valla noorsootöö arengukava koostamine.
- Lasteaed Mõmmik ümbruse rekonstrueerimisega jätkamine.
- Lasteaia Tõrvalill rekonstrueerimisega jätkamine.
- Ala Põhikooli fassaadi, elektri- ja ventilatsioonisüsteemi ehitus, õpilaskodu rekonstrueerimine, hoone turva ja tervisekaitse nõuetega vastavusse viimine.
- Haridusasutuste hoonete ja ümbritsevate alade arendamine ja energiasäästlikumaks muutmine.
- Tõrva Gümnaasiumi juurde ligipääsude ja parkimise parem korraldamine. Eesmärgiks koolitee ohutumaks ja kooli õu autovabaks muutmine.

- Tõrva Gümnaasiumihoone ja ümbruse rekonstrueerimise jätkamine, kooli juurde mänguväljaku rajamine.
- Tõrva Gümnaasiumi õpilaskodu tegevusvõimaluste laiendamine ja taastusenergia süsteemide rajamine.
- Noorte aktiivi olemasolul meediaalase tegevuse toetamine (televisioon, raadio ja kirjutav meedia) s.h Tõrva Raadio tegevuse toetamine.
- Noorte projektide toetusmehhanismi välja töötamine ja rakendamine.
- Noorte suviste töömalevate tegevuse toetamine ja vajadusel korraldamine.
- Noorte ja vabatahtlike üle-vallaline tunnustamine

Täitmine:

- Kõikidele valla lastele on tagatud lasteaia ja üldhariduses koolikohad.
- Soetati uusi arvuteid ja täiustati ITK valdkonda.
- Õpilasfirmade programm aktiveeriti, noored osalevad programmides.
- Korraldati infopäevasad üleriigiliste liikumiste teemadel, et valla koolid liituksid (kiusamisvaha, liikuma kutsuv kool jne).
- Lasteaedadele ja koolidele soetati CO2 andurid. Viidi läbi ventilatsiooni audit kõikides haridusasutustes.
- Tõrva Noortevolikogu kaasati otsustusprotsessidesse ning nende tegevust toetati rahaliselt.
- Viidi läbi suvenoorakat, samuti avati noortekohvik, huvitegevust arendati kõikides piirkondades.
- Haridus,- kultuuri- ja noorsootöötajaid esitati erinevatesse tunnustuskonkurssidele.
- Toetati nõu ja rahaliste vahenditega noorte aktiivide tegevust. Noortel oli võimalus küsida toetust noorte omaalgatusfondi vahenditest.
- Toetati Valgamaa Noorsootöö Keskus Tankla poolt korraldatud noorte suvist töömalevat ning maakonna noorte suvekooli.
- Hummuli mõisahoonesse ehitati lasteaia ruumid ja kohandati ka kooliruumid.
- Viidi ellu haridusreform vastavalt haridus- ja noorsootöö arengustrateegiale
- Valmis Tõrva Gümnaasiumi õpilaskodu

Eesmärk AE8: Vajadusepõhine ja tõhus sotsiaalne kaitse, turvalisus.**Tegevused 2020-2026:**

- Sotsiaalteenuste ja vajaduste kaardistamine ning tulemustest lähtuv valla sotsiaaltöö korralduse kaasajastamine.
- Abivajavatele elanikele toetuste ja teenuste muutmine vajadusepõhisemaks ja abi osutamine tõhusamaks. Varajase märkamise tähtsuse suurendamine sotsiaalses kaitstes.
- Elanike teadlikkuse suurendamine teenustest, sh omavastutuse mõistmine.
- Analüüsida ja vajadusel rajada eakate päevahoid.
- Teenuste uuenduslikum ja polüfunktsionaalsem osutamine, säilitamiseks keskuste tagamaal piisav teenuste kättesaadavus.
- Sotsiaalvaldkonnas tegutsevate inimeste koolitamine ja valla võimekuse tõstmine seadusega kohustatud teenuste osutamiseks. Supervisioon sotsiaaltöötajatele.
- Sotsiaaleluruumide süsteemi loomine ja nende seisukorra vastavusse viimine eluruumidele esitatavate miinimumnõuetega ja vajadusel kohandada puudega inimeste eluruumid neile vastavalt.

- Kaasaegsete munitsipaal-üürieluruumide rajamine.
- Jätkata programmi „Imelised aastad“ et aidata võimalikult paljusid lapsevanemaid.
- Tugiisikute struktuuri väljaarendamine, tugiisikute tasustamiseks lisavõimaluste otsimine.
- Koduteenuste ja tugiisikute süsteemi arendamine. Koolituste võimaldamine tugiperedele ja –isikutele.
- Asenduskodu ja erivajadustega laste ja noorte sotsialiseerimine, ellu astumiseks vajalike oskuste omandamiseks teenuste parendamine.
- Erivajadustega lastele ja noortele suurem tähelepanu, tugisüsteemide arendamine ja erivajadustega laste ja noortega aktiivsem tegelemine.
- Tasuta tervisliku toidu võimaldamine lasteaias ja koolides kõikides õppeastmetes.
- Suurperede ja vähekindlustatud elanike abistamine.
- Puuetega inimeste tööhõive ja toimetuleku toetamine.
- Pesemise- ja saunateenuse võimaluse pakkumise jätkamine.
- Sotsiaalvaldkonna spetsialistide töötasude ajakohastamine.
- Erinevatele sihtrühmadele nutiõppe läbiviimine.
- Esmatasandi arstiabi teenuste pakkumise toetamine.
- Tõrva esmatasandi tervisekeskuse rekonstrueerimine.
- Ennetustegevus ja elanikkonna teavitamine turvalisusriskidest.
- Koostöös haridusasutuste, politsei, noortekeskuse ja sotsiaaltöö- ja lastekaitsespetsialistidega tehakse probleemsituatsioonide vältimiseks ennetustööd abivajavate laste- ja noortega.
- Turvalisuse tõstmiseks juurutada naabrivalve süsteemi, seda eriti hajaasustusega piirkondades ja osalise kasutusajaga elamispindadega piirkondades. Salvastavate turvakaamerate paigaldamine suurematesse küladesse.
- Ametkondlik koostöö kiirabi, päästeteenistuse ja politseiga abi kohaloleku tagamiseks.
- Tagasirände soodustamine, noorte perede toetamiseks programmi koostamine (maa võimaldamine elamuehituseks, soodsad tähtajalised üürikorterid jms).
- Valla elanike tervise ning laste ja perede heaoluprofiili koostamine.
- Päevakeskuse loomine Tõrva linna ja Riidajasse.
- Intervallhoolduse vajaduse väljaselgitamine ja vajadusel rakendamine.
- Kodus olevate hooldatavate hooldajate puhkusesüsteemi vajaduse väljaselgitamine ja vajadusel rakendamine.

Täitmine:

- Sotsiaalteenuste vajadus on kaardistatud. Selgeks on saanud, et teenuste taotlemise ning menetlemise protsessid on kohati optimeerimata, ühtlustamata ning esineb dubleerimist – sisend 2023 a sotsiaalvaldkonna teenuste arendamiseks.
- Abivajavatele elanikele on hindamine ja nõustamine personaalsed ning võimaldatakse vajaduspõhist toetuste/teenuste pakkumist. Inimesekeskne lähenemine ning võimalusel kompleksteenuste/ -nõustamiste organiseerimine. Eesmärgistamine pikemas perspektiivis, et abivajadus poleks püsiv.
- Teenuste uuendamise ja polüfunktsionaalsemana osutamise kaardistus ja vajaduse välja selgitamine alles algusjärgus. Teenuste kättesaadavuse toomine kogukonda raske, kuid leitud mitu head koostööpartnerit, et teenuseid arendada. Jätkub.

- Lastekaitse spetsialistid liidetud töönõustamise mentorlusse, käinud koolitustel oma valdkonna seadusandluse ning muutuste mõistmiseks. Sotsiaaltöötajad samuti osa võtnud erinevatest infopäevadest/koolitustest. Juht alustanud supervisiooniga. Meeskond alustanud grupi supervisiooniga.
- Toimus „Imelised aastad“ koolituste sari, koolitajateks Marju Karvin ja Ülla Kimmel.
- Kaardistamisel vajadus ja koostöökohad haridusasutustega, et paremini teenust osutada ning luua paremad võimalused tugiisikute teenuse arendamiseks.
- Lastekaitse toetab ja nõustab asenduskodu ja erivajadustega laste ja noorte sotsialiseerimise teemadel. Järelhooldusteenusel 2 last. Koostöökohtumised ja tihe suhtlus võrgustikuga (asenduskodu, kool, teenuseosutajad).
- Koduteenuse ja tugiisikute süsteemi arendamine on päevakorras ning kaardistamisel. Koduteenuse jaoks kirjutatud arendusvõimekuse projekt. Uuendati koduteenuse hinnakirja ning sotsiaalhoolekande andmise korda. Tugiisikute teenuse hindamisvahendi loomine pooleli, 1 tugiisik käinud kahel koolitusel ning ideeliselt soov kaasata sotsiaalosalakonna struktuuri.
- Erivajadustega lastele ja noortele suurema tähelepanu osutamine ning tugisüsteemide arendamine on algusjärgus - kaardistamine, meeskonna koolitamine, koostöö loomine haridusasutustega. Rajaleidjaga ümarlaud toimunud ja koostöö hea. Perekondade toetamine ja nõustamine pidev protsess.
- Suurperede kaardistus olemas, lastekaitse teeb juhtumiplaane ja pered jagatud ametnike vahel.
- Alustati ISTE projekti elluviimist, mis kestab kuni 31.12.2024. Koostöö töötukassaga aktiivne.
- Pakume pesemisvõimalust (pesu ning keha) tervisekeskuses ning kogukonnakeskustes.
- Sotsiaalvaldkonna spetsialistide palkade konkurentsivõime on tõusnud iga aastaga.
- Valmis Tõrva esmatasandi perearstikeskus.
- Perede komisjoni tegevus aktiveerunud, toimuvad pidevad kohtumised koostööpartneritega.

Eesmärk AE9: Aktiivne kultuuri- ja spordielu, mitmekesised sisuka vaba aja veetmise võimalused.

Tegevused 2020-2026:

- Kultuuri- ja spordiürituste pikaajalise kalenderplaani koostamine ja levitamine.
- Traditsiooniliste kultuuri- ja spordisündmuste läbiviimine, uute kultuurisuundade väljatöötamine koostöös naabervaldade jt. regioonidega.
- Mulgi kultuuri, keele ja meele edendamine. Kõigile elanikele võimaluste loomine kultuurilise isetegevuse, seltsielu ja vabaharidusega tegelemiseks ning nende edendamiseks.
- Kultuuri- ja sporditöötajate palgasüsteemi kaasajastamine vastavalt kvalifikatsioonile ja tulemuslikkusele.
- Tõrva linna kinotraditsioonide jätkamine, kinohoone kasutamise multifunktsionaalsuse suurendamine, kino korraldamine maapiirkondades.
- Kultuuri- ja spordiorganisatsioonide materiaalse tehnoloogilise baasi täiendamine ja parendamine, kultuuri- ja spordiorganisatsioonide tegevuse toetamine.
- Mittetulundusühingute ja teiste kolmandasse sektorisse kuuluvate organisatsioonide koostöö võimestamine.
- Tõrva keskväljaku ääres täiendavate võimaluste loomine kunsti- ja käsitöö eksponeerimiseks, loomemajanduse edendamiseks.

- Iseseisvat treenimist võimaldavate sportimisalade loomine välikeskkonda, sh. välitreneràžöörid , uute mänguväljakute rajamine ja olemasolevate parendamine ja uuendamine.
- Helme laada läbiviimise traditsiooni taastamine kultuurisündmusena.
- Tõrva terviseradade arendamine ning tehnika soetamine radade hooldamiseks.
- Harrastus- ja võistlusspordi edendamine, spordiliikumise aktiveerimine, spordihuvi tekitamine ja kasvatamine eelkoolieas. Noorte võistlusspordi arendamiseks võimaluste loomine.
- Vallapäevade korraldamise jätkamine.
- Valla kultuuri- ja spordivaldkonna kontseptsiooni väljatöötamine ja rakendamine.
- Tõrva Kultuurimaja siseruumide rekonstrueerimise jätkamine.
- Tõrva Spordihoone rekonstrueerimise jätkamine.
- Tõrva Avatud Noortekeskuse jalgpalliväljaku rekonstrueerimine.
- Ritsu ujulasse siseskatepargi rajamine.
- Helme laululava ja selle ümbruse korrastamine.
- Tõrva Tantsumäe lauluväljaku ehitamine.
- Gerdruta kirik-kabeli aia rekonstrueerimine.
- Koostöös Mulgimaa ja Valgamaaga ühise sporditegevuse arendamine.
- Mittetulundusühingute ja külaseltside poolt läbiviidavate projektide toetamine ja võimalusel omafinantseeringu tagamine. Innustada aktiivseid tegijaid kutsuma ellu ja viima läbi kogukonna hüvanguks projekte.
- Hummuli mõisa arendamine multifunktsionaalseks kogukonna keskuseks, sh kasutusele võtmine Hummuli Lasteaed-Algkoolina.
- Discgolfi radade arendamine ja hooldamine.

Täitmine:

- Kultuuriministeriumi Tervisespordikeskuste arendamise meetmest saadud toetusega soetati Tõrva tervisespordikeskuse tarbeks mootorsõiduk UTV, vahend nii suusaradade hoolduseks talvisel perioodil kui aastaringsest terviseradade hooldustöödel.
- Harrastus- ja võistlusspordi edendamise, spordiliikumise aktiveerimise, spordihuvi tekitamise ja kasvatamisega eelkoolieas ning noorte võistlusspordi arendamiseks võimaluste loomisega tegelevad aktiivselt mitmed vallas tegutsevad spordiklubid: MTÜ Tõrva Jalgpalliklubi, Spordiklubi Viraaž, MTÜ Tõrva Võrkpalliklubi, MTÜ Orienteerumisklubi Käbi, MTÜ Tõrva Spordiselts, MTÜ Tõrva Motoklubi, MTÜ Tõrva Pall, MTÜ Tõrva Petnque klubi, MTÜ Team Kirt.
- Discgolfi radasid arendab ja hooldab SK Tõrva Discgolf. Vallas toimivad 4 discgolfi rada: Tõrva, Ala, Pikasilla ja Hummuli.
- Tõrva motorada arendab ja hooldab MTÜ Tõrva Motoklubi.
- Tõrva võrkpalli välisväljakuid hooldab MTÜ Tõrva Võrkpalliklubi.
- Tõrva Kultuurimajas teostati tuleohutusnõuete täitmiseks vajalikud ümberehitustööd.
- Männiku tn. 5 hoones Tõrva Muusikakooli kasutusse antud ruumides teostati sanitaarremont.
- Tõrva valla spordikalender kooskõlastatakse igal aastal maakonna spordikalendriga.
- Kõik Tõrva vallas tegutsevad spordiklubid saavad igal aastal spordiklubide toetust.
- Koostöös Valgamaa Spordiliidu ja Tõrva spordiklubidega toimusid Valgamaa jooksusarja 2 etappi, Valgamaa meistrivõistlused.
- Kevadel korrastati kõik valla spordiobjektid (hooldusremont, seadmete vahetus jm), rannaalad.
- Aasta jooksul toimus Tõrva vallas enam kui 90 erinevate spordialade spordivõistlust ja -sündmust. Korraldajateks vallas registreeritud spordiklubid ja MTÜ-d.
- Mulgi keele ring toimub 2x kuus reedeti Tõrva Raamatukogus, eestvedaja Mulgi Kultuuri Instituut.

- Korrastati Helme lauluväljaku ümbrust, toimus regulaarne niitmine.
- Kultuurikalender on kodulehel avalik, kooskõlastatud erinevate osapooltega.
- Hummuli kogukonnakeskus valmis Hummuli mõisahoones. Koliti ümber raamatukogu, rahvamaja, noortekeskus, korrastati ruume.
- Tõrva keskväljakule soetati 20 raami, milles eksponeerida näitusi, loodi Ukraina sõja temaatiline näitus.
- Viidi ellu erinevaid kultuurisündmusi sh Tõrva Tule Päevad ja Helme kandi päevad.
- Mulgi Elamuskeskuses korraldati uutmoodi Mulgi Pidu, Koorkülas etendati kohalike abil etendus „Hulkur Rasmus“. Ritsu ujula muudeti nn kultuuriujulaks, kus viidi läbi elektroonilise muusika üritus „Mulgi Reiv“.
- Toetati MTÜ-de projekte ja sündmusi kaasfinantseeringu näol.

Valdkond 4: Tugev kodukohatunne, aktiivne külaliikumine ja aktiivne kodanikuühiskond.

Mõõdikud:

- Külavanemate, kogukondlike ühenduste ja seltsingute arv: kasvav
- Kogukonna korraldatud sündmuste arv ja nendest osavõtjate arv: kasvav
- Kogukonda toetatud mittetulundusühingute projektide arv: kasvav
- Kogukonnateenuste arv: kasvanud
- Noorte osakaal elanikkonnas: kasvav
- Kodukoha ajalugu jäädvustavate kodulooliste uurimuste arv: kasvav

Täitmine:

- Viidi läbi regulaarseid kogukondade kohtumisi ning 2 õppereisi.
- Loodi Koorküla külaselts ning vald andis rahvamaja seltsingule kasutamiseks.

Eesmärk AE10. Suurem kogukonnatunne ja identiteet koduvallaga

Tegevused 2020-2026:

- Külaliikumise kandepinna laiendamine, külavanemate ja külaseltside tegevuse, arengukavade ja projektitaotluste koostamise nõustamine. Külaelu ja küladevahelise koostöö elavdamine, külaelanike võimalikult aktiivne kaasamine valla elu arendamisse, külaliikumise käivitamiseks abi osutamine (abi külade põhikirjade koostamisel, toetustaotluste kirjutamisel, külavanemate tegevuskulude osalisel katmisel).
- Kodanikuhariduse toetamine, elanike ja mittetulundusorganisatsioonide kaasatuse suurendamine valla otsustusprotsessides, vaba aja sündmuste läbiviimises ja kogukonnateenuste osutamises. Traditsiooniliste külapäevade, talgute ja kohalike sündmuste läbiviimine.
- Maaelu propageerimine, soodustada linnast valda elama asumist (näit MTÜ Tule Maale).
- Noorte kodukohatunnetuse süvendamisele kaasaaitamine, noorte tagasirändeks soodsate tingimuste loomine.
- Kogukonnateenuste arendamine läbi kodanikualgatuse.
- Kogukonna eestvedajate tunnustamine ja toetamine.
- Koostöö jätkamine Leader tegevusgruppidega.
- Osalemine MTÜ-s Mulgimaa Arenduskoda, erinevates külaliikumist toetavates vabariiklikes ja rahvusvahelistest programmides.
- Külavanema statuudi koostamine ja külavanemate valimise toetamine.

Täitmine:

- Viidi läbi pilootprojekt „Noorte perede koduprogramm“, mille käigus võõrandati soodustingimustel elamukrunte.
- Kogukonnakeskuste kontseptsioon kirjeldatud.
- Kogukonnakeskuste kontseptsiooni pilotiseerimine Ritsu ja Hummuli kogukonnas.
- Jätkus koostöö Mulgimaa Arenduskojaga.
- Esitati kogukonna eestvedajaid erinevatele tunnustamis-konkurssidele.
- Volikogu juurde loodi kogukonna komisjon.

Valdkond 5: Eesmärgistatud, kaasav ja tõhus valla juhtimine

Mõõdikud:

- elanike rahulolu vallavolikogu ja –valitsuse tegevusega: kasvanud
- valla juhtkonna kohtumiste arv kogukondadega kohtadel: kasvanud
- vallavalitsusse tehtud ettepanekute arv vallaelu korraldamiseks: kasvanud
- valla hallatavate asutuste arv: kahanenud
- valla tegevuse püsikulude osakaal: kahanenud

Eesmärk AE11: Teadmispõhine, avatud ja eesmärgistatud valla juhtimine**Tegevused 2020-2026:**

- Arengut suunavate dokumentide süsteemi loomine, nende täitmise sidumine vallaametnike igapäevase tööga.
- Valla juhtimisstruktuuri kaasajastamine, läbipaistva ja tulemuspõhise juhtimise juurutamine.
- Hallatavate asutuste juhtimisstruktuuri analüüs ja vajadusel asutuste töö ümberkorraldamine ja kulude kontrolli all hoidmine.
- Menetlemistoimingute kiirendamine, tõhus klienditöö. Vähem bürokraatiat.
- Valitsemiskulude osakaalu vähendamine, valla ressursside säästlik ja läbipaistev kasutamine.
- Infotehnoloogilise arengu tagamine, kasutajate oskuste arendamine.
- Järelevalve tõhustamine heakorra ja ehitusnõuete täitmise üle.
- Tõrva vallavolikogu istungite läbiviimine valla erinevates paikkondades.
- Regulaarsete ümarlaudade korraldamine huvirühmadega (külaliikujad, ettevõtjad, valdkondade arendajad, näiteks kultuuritöötajad).
- Euroopa Liidu struktuurivahendite ja teiste kaasfinantseerimisvõimaluste ulatuslikum kasutamine.
- Kaasava eelarve rakendamine.
- E-teenuste arendamine.
- Töötada välja valla elanikele suunatud infovoldik

Täitmine:

- Kohaliku ajalehe erilehtede väljaandmine (sotsiaal, huvitegevus, Tõrva Tule-Päevad).
- Toimus ettevõtjate ümarlaud.
- Osa Tõrva vallavolikogu istungeid toimus erinevates valla keskustes.
- Esitati taotluseid erinevatesse struktuurfondidesse investeringueelarve kaasamiseks. Suurima mõjuga taotlus Tõrva Gümnaasiumi rekonstrueerimiseks, toetussumma enam kui 600 000 eurot.
- Kaardistatud 2023+ toetusvõimalused ning kokku lepitud prioriteetsed arengusuunad.

Eesmärk AE12: Valla positiivne imago ja tark turundamine.**Tegevused 2020-2026:**

- Aktiivne osalemine Valgamaa Omavalitsuste Liidu ning Eesti Linnade ja Valdade Liidu töös.
- Rahvusvaheliste suhete laiendamine sõprusomavalitsustega, koostööprojektide sisukuse kasvatamine
- Tõrva valla turunduskava koostamine ja valla turundamise programmi läbiviimine valla veebilehel ja sotsiaalvõrgustikus, ajalehtedes, televisioonis ning muudes kanalites.
- Mulgi märgi kasutamise laiendamine valla turundamisel.
- Vallaelanike rahulolu uuringu läbiviimine
- Kohaliku ajalehe väljaandmise toetamine.

Täitmine:

- Koostöö arendamiseks kohtuti Valmiera omavalitsuse kõneisikutega.
- Koostöös partneriga viidi läbi Tõrva valla mainekujunduskampania .
- Kohaliku ajalehe väljaandmise toetumine on jätkunud.

Ülevaade valitseva ja olulise mõju all olevate äriühingute kohta

Konsolideerimisgruppi kuulub **AS Tõrva Tervisekeskus**, mille osaluse määr Tõrva vallal on 100 %. 2022.a. algas OÜ Tõrva Tervisekeskuse ja SA Tõrva Haigla reorganiseerimise projekt, mille eesmärgiks on viia Tõrva valla poolt tervishoiuteenuste pakkumine üle ühe organisatsiooni alla, milleks on AS Tõrva Tervisekeskus.

Asutuse põhitegevusalaks on üldhooldusteenuse osutamine. Ettevõttel on lepingud Tervisekassaga õendusabi ja koolitervishoiuteenuse osutamiseks.

2023. aastal oli OÜ Tõrva Tervisekeskus tulu 2 148 091 eurot (2022. aastal oli tulu 222 812 eurot). Seejuures 52% saadud tulust saadi teenuste eest eraisikutelt, 33% omavalitustelt, 12% Tervisekassast ja 3% äriühingutelt.

2023.a. lõpetati Tõrva Tervisekeskuse hoone (Tartu t 4, Tõrva linn) rekonstrueerimine.

Konsolideerimisgruppi kuulub **OÜ Tõrva Veejõud**, kus osaluse määr Tõrva vallal on 100%.

Osäühingu müügitulu 2023. aastal oli 423 168 eurot (2022. aastal 412 638 eurot).

Osäühingu 2023.a. olulisemad eesmärgid olid Tõrva valla ühisveevärgi- ja kanalisatsioonisüsteemiga liitunud tarbijatele kvaliteetse vee- ja kanalisatsiooniteenuse säilitamine ning veel liitumata tarbijatele vee- ja kanalisatsioonisüsteemidega liitumise tagamine.

2023.a teostati Kalme külas reoveepuhasti biotiikide puhastuse ning laienduse tagamiseks nõuetelevastavad väljalaske proovinäitajad. Tööd teostati omavahenditest.

2023.a. teostati Vanamõisa uue elamupiirkonna teede ja tehnilise taristu objekti ehitamine. Ehituse maksumuseks oli 553 980 eurot, mida rahastas Tõrva Vallavalitsus.

2024. aastal osaleb OÜ Tõrva Veejõud investeringutes, mis on seotud Puiestee tn 1 kinnistuga. Leping on sõlmitud Elektrileviga Tõrva Gümnaasiumi uue alajaama ehituseks, millega tagatakse Tõrva Veemõnula vajaminevad amperaažid. Samas rajatakse ka päikesepark gümnaasiumi hoone katusele.

Ülevaade sisekontrollisüsteemist ja tegevusest siseauditi korraldamisel

Kohalikus omavalitsuses tagab KOKS kohaselt sisekontrollisüsteemi rakendamise ja siseaudiitori kutsetegevuse korraldamise volikogu. Sisekontrollisüsteemi rakendab ja selle tulemuslikkuse eest vastutab vallavalitsus.

Volikogu võtab vastu õigusaktid ja teostab järelvalvet õigusaktide täitmise üle, moodustab revisjonikomisjoni ja teised komisjonid.

Revisjonikomisjon täidab järelevalveülesandeid tööplaanis alusel või volikogu ülesandel, samuti kontrollib valitsuse, hallatavate asutuste ning kohaliku omavalituse osalusega äriühingutes, sihtasutustes tegevuse seaduslikkust, tulemuslikkust, valla vara sihipärasest kasutamist. Revisjonikomisjon annab ka kirjaliku arvamuse majandusaasta aruande kohta.

Tõrva Vallavalitsuses ei ole otseselt loodud sisekontrollisüsteemi korda, kuid on kinnitatud eeskirjad (näit raamatupidamise sise-eeskiri) ja korrad (näit hankekord), millega vallas teostatavaid tegevusi reguleeritakse.

Eeskirjade ja kordade alusel on tegevused ja ülesanded jagatud erinevate inimeste vahel (dokumendi vastuvõtja ja menetleja on erinevad), kuludokumente kooskõlastatakse ja kinnitamine on erinevate inimeste poolt jne.

Ülevaade finantsriskide juhtimisest

Konsolideerimisgrupi eelarve koostamise aluseks on kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus, Tõrva valla finantsjuhtimise kord. Finantsdistsipliini tagamise meetmeks on kinnipidamine netovõlakooormuse määradest.

Finantsriskidest puudutab konsolideerimisgruppi eelkõige intressirisk ja likviidsusrisk.

Intressiriskid on seotud intressi- ja valuutakursi muutumisega. Likviidsusrisk seisneb asjaolus, et omavalitsusel ei jätku piisavalt rahalisi vahendeid kohustuste täitmiseks.

Finantsriskide maandamise aluseks on eelkõige õige eelarvepoliitika. Finantsriske hallatakse läbi eelarvestrateegia, raamatupidamise ja finantseeskirjade ning auditi.

KONSOLIDEERIMISGRUPI RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE**Konsolideeritud bilanss**

Eurodes

	Lisa	31.12.2023	31.12.2022
AKTIVA (VARAD)			
Käibevara			
Raha ja pangakontod	2	558 668	323 941
Maksunõuded ja maksude ettemaksed	3	519 734	504 884
Muud nõuded ja ettemaksed	4	402 970	329 029
Käibevara kokku		1 481 372	1 157 854
Põhivara			
Finantsinvesteeringud		115	115
Kinnisvarainvesteeringud	7	3 356 250	3 415 418
Materiaalne põhivara	8	23 973 060	22 192 805
Bioloogilised varad	9	74 915	78 559
Põhivara kokku		27 404 340	25 686 897
AKTIVA (VARAD) KOKKU		28 885 712	26 844 751
PASSIVA (KOHUSTISED JA NETOVARA)			
Lühiajalised kohustised			
Saadud maksude ettemaksed	3	739	894
Võlad tarnijatele		1 075 068	417 356
Võlad töövõtjatele		188 250	160 914
Muud kohustised ja saadud ettemaksed	10	696 126	660 989
Laenukohustised	11	596 080	465 080
Lühiajalised kohustised kokku		2 556 263	1 705 233
Pikaajalised kohustised			
Muud kohustised ja saaded ettemaksed	10	140 967	158 727
Laenukohustised	11	5 326 561	4 172 641
Pikaajalised kohustised kokku		5 467 528	4 331 368
KOHUSTISED KOKKU		8 023 791	6 036 601
NETOVARA			
Aruandekohuslase omanikele kuuluv netovara			
Eelmiste perioodide akumulieeritud tulem		20 810 692	21 197 856
Aruandeaasta tulem		51 229	-389 706
NETOVARA KOKKU		20 861 921	20 808 150
PASSIVA (KOHUSTISED JA NETOVARA) KOKKU		28 885 712	26 844 751

Konsolideeritud tulemiaruanne

Eurodes

		2023	2022
Tulud			
Maksutulud	3	5 835 679	5 513 053
Saadud toetused	12	5 413 751	4 862 577
Tulud kaupade ja teenuste müügist	13	1 818 755	1 703 115
Muud tegevustulud	14	513 856	129 006
Tulud kokku		13 582 041	12 207 751
Kulud			
Antud toetused	15	-1 164 451	-1 082 002
Tööjõukulud	16	-6 787 597	-5 956 487
Muud tegevuskulud	17	-3 897 114	-4 171 573
Põhivara amortisatsioon	7,8	-1 476 135	-1 322 536
Kulud kokku		-13 325 297	-12 532 598
Tegevustulem		256 744	-324 847
Finantstulud ja -kulud			
Intressikulud		-205 069	-64 812
Muud finantstulud		594	45
Muud fianatskulud		-1 040	-92
Finantstulud ja -kulud kokku		-205 515	-64 859
Aruandeperioodi tulem		51 229	-389 706

Konsolideeritud rahavoogude aruanne (kaugmeetod)

Eurodes

	Lisa nr	2023	2022
Rahavood põhitegevusest			
Tegevustulem		256 744	-324 847
Korrigeerimised:			
Põhivara kulum ja väärtuse langus	7;8	1 476 135	1 322 536
Käibemaksukulu põhivara soetuselt	17	95 900	110 512
Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	12	-811 567	-831 606
Kasum põhivara müügist	14	-438 474	-47 504
Antud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks		182 593	138 629
Kokku korrigeeritud tegevustulem		761 331	367 720
Käibevarade netomuutus		-28 147	-125 121
Kohustiste netomuutus		596 218	226 174
Kokku rahavood põhitegevusest		1 329 402	468 773
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud põhivara eest kokku	8	-3 019 221	-1 419 729
Laekunud põhivara müügist		171 835	325 100
Laekunud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks		838 304	605 222
Tasutud sihtfinantseerimist põhivara soetuseks		-171 102	-122 994
Laekunud finantstulud		585	15
Kokku rahavood investeerimistegevusest		-2 179 599	-612 386
Rahavood finantseerimistegevusest			
Laekunud laenud	11	1 750 000	0
Tagasi makstud laenud	11	-465 080	-465 080
Makstud intressid		-198 956	-60 137
Muud finantskulud		-1 040	-92
Kokku rahavood finantseerimistegevusest		1 084 924	-525 309
Rahavood kokku		234 727	-668 922
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	2	323 941	992 863
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	2	558 668	323 941
Raha ja raha ekvivalentide muutus		234 727	-668 922

Konsolideeritud netovara muutuste aruanne

Eurodes

	Aruandeperioodi tulem	Akumuleeritud ülejääk	Netovara kokku
Saldo seisuga 31.12.2021	-206 551	21 004 854	20 798 303
2022			
Eelmise perioodi tulem	206 551	-206 551	0
Aruandeperioodi tulem	-389 706		-389 706
Ümberhindamine (põhivara)		399 553	399 553
Saldo seisuga 31.12.2022	-389 706	21 197 856	20 808 150
2023			
Eelmise perioodi tulem	389 706	-389 706	0
Aruandeperioodi tulem	51 229		51 229
Ümberhindamine (põhivara)		2 542	2 542
Saldo seisuga 31.12.2023	51 229	20 810 692	20 861 921

Eelarve täitmise aruanne 2023

Eurodes

		2023 esialgne eelarve	2023 lõplik eelarve	2023 täitmine
	PÕHITEGEVUSE TULUD KOKKU	10 617 169	11 026 566	11 058 466
30	Maksutulud	5 749 250	5 749 250	5 835 679
3000	Füüsilise isiku tulumaks	5 444 000	5 444 000	5 528 655
3030	Maamaks	305 000	305 000	306 079
3044	Reklaamimaks	250	250	945
32	Tulud kaupade ja teenuste müügist	501 100	620 100	578 603
	Saadavad toetused tegevuskuludeks	4 340 819	4 631 216	4 568 802
35200	Tasandusfond	953 827	953 827	953 532
35201	Toetusfond	3 292 597	3 306 941	3 294 546
3500, 352	Muud saadud toetused tegevuskuludeks	94 395	370 448	320 724
	Muud tegevustulud	26 000	26 000	75 382
38252, 38254	Laekumine vee erikasutusest	18 000	18 000	17 916
3880, 3888	Muud tegevustulud	8 000	8 000	57 466
	PÕHITEGEVUSE KULUD KOKKU	9 975 298	10 304 113	10 390 531
	Antud toetused tegevuskuludeks	811 525	823 563	1 123 557
413	Sotsiaalabitoetused ja muud toetused füüsilistele isikutele	503 666	510 704	767 676
45	Sihtotstarbelised toetused tegevuskuludeks	307 859	312 859	355 881
	Muud tegevuskulud	9 163 773	9 480 550	9 266 974
50	Tööjõukulud	6 018 968	6 097 186	6 009 235
55	Majandamiskulud	3 096 655	3 356 063	3 257 369
60	Muud kulud	48 150	27 301	370
	PÕHITEGEVUSE TULEM	641 871	722 453	667 935
	INVESTEERIMISTEGEVUS KOKKU	-1 407 020	-1 492 250	-1 406 063
381	Põhivara müük (+)	500 000	500 000	449 432
15	Põhivara soetus (-)	1 835 700	1 934 460	576 401
3502	Põhivara soetuseks saadav sihtfin (+)	791 680	826 210	135 267
4502	Põhivara soetuseks antav sihtfin (-)	745 000	766 000	1 260 207
655	Finantstulud (+)	0	0	20 598
650	Finantstkulud (-)	118 000	118 000	174 752
	EELARVE TULEM (ÜLEJÄÄK (+) / PUUDUJÄÄK (-))	-765 149	-769 797	-738 128
	FINANTSEERIMISTEGEVUS	1 034 900	1 034 900	634 920
2585	Kohustuste võtmine (+)	1 450 000	1 450 000	1 050 000
2586	Kohustuste tasumine (-)	-415 100	-415 100	-415 080
100	LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS (+ suurenemine, - vähenemine)	0	-4 648	10 004

	NÕUETE JA KOHUSTUSTE SALDODE MUUTUS (tekkepõhise e/a korral) (+/-)	-269 751	-269 751	113 587
	PÕHITEGEVUSE KULUDE JA INVESTEERIMISTEGEVUSE VÄLJAMINEKUTE JAOTUS TEGEVUSALADE JÄRGI	12 673 998	13 122 573	12 401 890
01	Üldised valitsussektori teenused	1 133 584	1 159 037	1 160 156
01111	Valla- ja linnavolikogu	90 544	90 544	72 958
01112	Valla- ja linnavalitsus	718 040	743 342	723 962
01114	Reservfond	48 000	27 151	
01600	Muud üldised valitsussektori teenused	92 000	168 000	177 539
01700	Valitsussektori võla teenindamine	118 000	118 000	174 752
	Ülalnimetatata üldised valitsussektori kulud kokku	67 000	12 000	10 945
03	Avalik kord ja julgeolek	27 794	27 794	25 112
03100	Politsei	2 194	2 194	189
03200	Pääteteenused	25 600	25 600	24 923
04	Majandus	1 282 472	1 285 552	1 261 663
04350	Elektrienergia	12 000	12 000	11 130
04360	Muu energia- ja soojamajandus	42 400	42 400	28 234
04510	Maanteetransport (vallateede- ja tänavate korrashoid)	268 000	268 000	158 837
04710	Kaubandus ja laondus	27 120	27 120	18 357
04730	Turism	1 600	1 600	537
04740	Üldmajanduslikud arendusprojektid	763 370	765 620	873 737
04900	Muu majandus (sh.majanduse haldamine)	167 982	168 812	170 831
05	Keskkonnakaitse	577 533	603 533	796 859
05100	Jäätmekäitlus (prügivedu)	31 563	57 563	109 783
05101	Avalike alade puhastus	202 500	202 500	339 361
05200	Heitveekäitlus	25 250	25 250	30 752
05300	Saaste vähendamine	3 000	3 000	24 510
05400	Bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse, haljastus	315 220	315 220	292 453
06	Elamu- ja kommunaalmajandus	183 541	266 301	277 126
06100	Elamumajanduse arendamine	52 100	134 860	136 437
06300	Veevarustus	20 000	20 000	37 818
06400	Tänavavalgustus	57 000	57 000	52 506
06605	Muu elamu- ja kommunaalmajanduse tegevus	54 441	54 441	50 365
07	Tervishoid	602 050	602 050	576 261
07600	Muu tervishoid, sh. tervishoiu haldamine	600 000	600 000	576 261
	Ülalnimetatata tervishoiukulud kokku	2 050	2 050	0
08	Vaba aeg, kultuur ja religioon	1 029 858	1 190 342	1 155 648
08102	Sport	116 934	136 934	128 421
08103	Puhkepargid ja -baasid	12 700	12 700	4 459
08107	Noorsootöö ja noortekeskused	167 512	194 794	202 709
08109	Vaba aja üritused	30 000	30 000	30 066
08201	Raamatukogud	163 558	180 440	174 487

08202	Rahvakultuur	371 629	446 949	452 765
08203	Muuseumid	54 225	54 225	26 481
08235	Audiovisuaal, sh kinod	13 480	13 480	12 118
08300	Ringhäälingu- ja kirjastamisteenused	30 000	30 000	34 433
08400	Religiooni- ja muud ühiskonnateenused	37 120	37 120	37 166
08600	Muu vaba aeg, kultuur, religioon, sh. haldus	32 700	53 700	52 543
09	Haridus	6 399 481	6 457 930	5 603 579
09110	Alusharidus (lasteaiaid)	1 686 455	1 694 455	1 750 790
09210- 09221	Üldhariduskoolid, sh LAK	4 173 955	4 211 772	3 304 813
09510	Noorte huviharidus ja huvitegevus	348 405	360 603	352 839
09600	Koolitransport	2 000	2 000	1 310
09601	Koolitoit	157 685	158 119	163 283
09602	Õömaja	26 981	26 981	25 601
09609	Muud hariduse abiteenused	4 000	4 000	4 943
10	Sotsiaalne kaitse	1 437 685	1 530 034	1 545 486
10110	Haigete sotsiaalne kaitse	6 500	6 500	5 538
10121	Muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse	103 530	154 639	139 736
10200	Eakate sotsiaalhoolekande asutused	413 983	413 983	482 911
10201	Muu eakate sotsiaalne kaitse	136 361	136 361	137 994
10400	Laste ja noorte sotsiaalhoolekande asutused	62 980	77 324	84 039
10402	Muu perekondade ja laste sotsiaalne kaitse	100 338	110 338	89 505
10600	Eluasemeteenused sotsiaalsetele riskirühmadele	11 300	11 300	16 463
10701	Riiklik toimetulekutoetus	325 988	325 988	300 589
10702	Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse	7 640	18 678	17 934
10900	Muu sotsiaalne kaitse, sh. sotsiaalse kaitse haldus	269 065	274 923	270 777

Eelarve täitmise aruanne on koostatud Tõrva valla kohta, mis sisuliselt on konsolideerimata aruanne. Eelarve täitmise aruannet selgitab lisa 21.

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtted

Käesolev raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga, mis tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuspõhimõtetele ning mille põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi Raamatupidamise seaduses, mida täiendavad avaliku sektori finantsarvestuse ja –aruandluse juhend ja Raamatupidamise Toimkonna juhendid.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud **eurodes**.

2023. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes kajastatakse Tõrva Vallavalitsuse ja tema hallatavate asutuste ning tema tütarettevõtete (OÜ Tõrva Veejõud, OÜ Tõrva Tervisekeskus ja SA Tõrva Haigla(likvideeritud) majandusnäitajad.

Konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaaruanne on koostatud lähtudes soetusmaksumuse printsiibist. Eelarve täitmise aruanne on esitatud eurodes. Eelarve täitmise aruanne on koostatud tekkepõhiselt.

Valitseva mõju all olevad üksused.

Valitseva mõju korral omab konsolideerimisgrupp üldreeglina üle 50% hääleõigusest vastava üksuse nõukogus või muus kõrgemas juhtorganis. Olulise mõju all olevaks loetakse üksusi, mille nõukogus või muus kõrgemas juhtorganis omab konsolideerimisgrupp 20 kuni 50% hääleõigusest.

Osalused konsolideerimata aruannetes

Aruandekohustuslase bilansis kajastatakse tuletatud soetusmaksumuses neid osalusi äriühingutes, mille üle aruandekohustuslasel on valitsev mõju. Tuletatud soetusmaksumuses kajastatakse konsolideerimata aruannetes ka osalusi olulise mõju all olevates äriühingutes.

Konsolideerimine

Valitseva mõju all olevateks üksusteks (vt lisa 5 ja 6) on OÜ Tõrva Tervisekeskus, SA Tõrva Haigla(likvideerimisel) ja OÜ Tõrva Veejõud. Valitseva mõju all oleva üksuse tegevus kajastub konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes alates valitseva mõju tekkimisest kuni selle katkemiseni.

Valitseva mõju all oleva üksuse finantsnäitajad on konsolideeritud rida-realt. Grupisiseseid nõuded, kohustised, tulud ja kulud on elimineeritud.

Varade ja kohustiste jaotus lühi- ja pikaajalisteks

Varad ja kohustised on bilansis jaotatud lühi- ja pikaajalisteks, lähtudes sellest, kas vara või kohustise eeldatav valdamine kestab kuni ühe aasta või kauem arvatuna bilansipäevast.

Raha ja selle lähendid

Bilansis kajastatakse raha ja pangakontode kirjel kassas olevat sularaha, arvelduskontode jääke.

Nõuded

Nõudeid kajastatakse bilansis nõudeõiguse tekkimise momendil ning hinnatakse lähtudes tõenäoliselt laekuvatest summadest. Võimaluse korral hinnatakse iga konkreetse kliendi laekumata nõudeid eraldi, arvestades teadaolevat informatsiooni kliendi maksevõime kohta. Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded on bilansis tõenäoliselt laekuva summani alla hinnatud. Aruandeperioodil laekunud, kuid varasematel perioodidel kuldesse kantud nõuded on kajastatud aruandeperioodi ebatõenäoliste nõuete kulu vähendusena.

Nõue loetakse lootusetuks, kui juhtkonna hinnangul puuduvad võimalused nõude kogumiseks. Lootusetud nõuded on bilansist välja kantud.

Kinnisvarainvesteeringud

Kinnisvarainvesteeringutena kajastatakse selliseid kinnisvaraobjekte, mida renditakse välja või hoitakse väljarentimise või turuväärtuse tõstmise eesmärgil ja mida aruandekohustuslane ei kasuta olulisel määral oma põhitegevuseks. Kinnisvarainvesteeringuid kajastatakse soetusmaksumuse meetodil (soetusmaksumus, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimaliku allahindlused).

Materiaalne põhivara

Materiaalseks põhivaraks loetakse varasid hinnangulise kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja soetusmaksumusega alates 10 000 eurot (ilma käibemaksuta).

Põhivara rekonstrueerimisväljaminekud, mis pikendavad vara kasulikku tööiga ning tõstavad vara kvaliteeti või tööjõudlust üle algselt arvatud taseme, kapitaliseeritakse bilansis põhivarana. Põhivara remondi ja hoolduskulud, mis tehakse eesmärgiga säilitada vara esialgset taset, kajastatakse nende kulude tekkimisel aruandeperioodi kuludes.

Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja – asukohta (vt. maksude arvestus).

Materiaalset põhivara kajastatakse bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Kulumi arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Kulumi normid aastas on põhivara gruppidele järgmised:

- Hooned 2 - 5 %
- Rajatised 2,5 - 10 %
- Masinad ja seadmed 10 - 20 %
- Inventar 10 – 50%
- Arvutustehnika 25 – 50 %
- Immateriaalne põhivara 5 – 50 %.

Maad, mille väärtus aja jooksul ei vähene, ei amortiseerita.

Põhivara väärtuse languse korral (osaline või täielik demonteerimine, lammutamine, hävimine, kahjustumine, kadumine) viiakse läbi allahindlus. Varade allahindlust kajastatakse koos amortisatsiooniga.

Bioloogilised varad

Bioloogiliste varadena kajastatakse alleesid ja istandusi parkides. Bioloogilisi varasid kajastatakse bilansis soetusmaksumuses ja vajadusel hinnatakse ümber õiglasesse väärtusesse.

Renditud varad

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Kapitalirenti kajastatakse bilansis vara ja õiglase väärtuse summas. Kapitalirendi tingimustel renditud varasid amortiseeritakse sarnaselt omandatud põhivaraga. Kapitalirendi maksed jagatakse kohustist vähendavateks põhiosa tagasimakseteks ning intressikuluks.

Kasutusrendi maksed kajastatakse kuluna ja tuluna ühtlaselt rendiperioodi jooksul.

Sihtfinantseerimine

Sihtfinantseerimisena kajastatakse sihtotstarbeliselt antud ja teatud tingimustega seotud toetusi, mille korral finantseerimise andja kontrollib sihiärast kasutamist.

Tegevuskulude sihtfinantseerimise kajastamisel lähtutakse tulude ja kulude vastavuse printsiibist. Saadud sihtfinantseerimise korral kajastatakse tulemiaruaandes kompenseeritavat kulu ja saadud toetust mõlemaid eraldi.

Sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna tegevuskulude tegemise või põhivara soetamise perioodil, kui sihtfinantseerimise tingimustega ei kaasne sisuline tagasinõude või laekumata jäämise risk; kui eksisteerib sisuline tagasinõude või laekumata jäämise risk, kajastatakse sihtfinantseerimine tuluna vastava riski kadumisel.

Finantskohustised (laenud)

Finantskohustised võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on antud finantskohustise eest makstud või saadud tasu õiglane väärtus. Algne soetusmaksumus sisaldab kõiki finantsvara või –kohustuse soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi. Intressikulu finantskohustustelt kajastatakse aruandeperioodi tulemiaruaandes. Finantskohustis eemaldatakse bilansist siis, kui see on kas rahuldatud, lõpetatud või aegunud.

Maksude arvestus

Põhivara või varude soetamisel tasutud mittetagastatavad maksud ja lõivud (näiteks käibemaks, juhul kui ostajaks on mitte-käibemaksukohustuslane) on kajastatud soetamishetkel kuluna ning neid ei kajastata varade soetusmaksumuse koosseisus.

Põhivara soetamisel käibemaksukohustuslasena (OÜ Tõrva Veejõud ja AS Tõrva Tervisekeskus) kajastatakse käibemaks sisendkäibemaksuna.

Tulude arvestus

Kogutud maksude ja lõivude (loodusvarade kasutamine ja saastetasu) tulu võetakse arvele tekkepõhiselt vastavalt tulu tekkimist kajastatavatele dokumentidele, mille saadavad Maksu- ja Tolliamet. Toodete müügist tulenevat tulu kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud üle ostjale ning müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav. Tulu teenuste müügist kajastatakse tekkepõhiselt. Intressitulu arvestatakse tekkepõhiselt.

Kulude arvestus

Kulusid kajastatakse tekkepõhiselt. Põhivara või varude soetamisel tasutud mittetagastatavad maksud ja lõivud, sh käibemaks, mida ei saa arvata sisendkäibemaksuna kajastatakse soetamishetkel kuluna tulemiaruaande kirjel Muud tegevuskulud.

Seotud osapooled

Seotud osapoolteks loetakse Tõrva Vallavolikogu ja valitsuse liikmed ning asutuste juhid, kellele on antud õigus iseseisvalt lepinguid sõlmida, konsolideerimisgruppi kuuluvate sihtasutuste, mittetulundusühingute ja äriühingute nõukogude ja juhatuse liikmed, kõigi eelpool loetletud tegev- ja kõrgema juhtkonna liikmete lähedased pereliikmed samuti ka nende valitseva ja olulise mõju all olevad sihtasutused, mittetulundusühingud ja äriühingud.

Tingimuslikud kohustised

Tingimuslike kohustistena kajastatakse enne bilansipäeva tekkinud kohustusi, millel on seaduslik või lepinguline alus.

Aruandepäeva järgsed sündmused

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised vara ja kohustiste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmneseid bilansikuupäeva ja aruande koostamispäeva vahemikul, kuid on seotud aruandeperioodi või varasematel perioodidel toimunud tehingutega.

Bilansipäevajärgsed sündmused, mida ei ole varade ja kohustiste hindamisel arvesse võetud, kuid mis võivad oluliselt mõjutada järgmise aruandeaasta tulemust, on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisades.

Eelarve täitmise aruanne

Eelarve täitmise aruanne on koostatud vallavalitsuse kohta (konsolideerimata) tekkepõhiselt.

Erinevad arvestuspõhimõtted võrreldes tulemiaruaandega:

- 1) Tekkepõhise eelarve põhitegevuse tuludes ei kajastata kasumit põhivara müügist.
- 2) Tekkepõhise eelarve põhitegevuse kuludes ei kajastata põhivara amortisatsiooni ja ümberhindlusi.
- 3) Põhitegevuse käibemaksukulu kajastatakse koos soetatava kauba või teenuse maksumusega.
- 4) Põhivara soetamisega kaasnevat käibemaksu kajastatakse investeerimistegevuse eelarveosas koos soetatava kauba maksumusega.

- 5) Eelarve täitmise aruandes ei kajastu mitterahalised toetused ja selle toetuse eest soetatud kaubad.

Eelarve täitmise aruannet selgitab lisa 21.

Lisa 2 Raha ja selle lähendid

Eurodes

	31.12.2023	31.12.2022
Sularaha kassas	8 692	7 827
Pangakontod pankades	549 976	316 114
Kokku raha	558 668	323 941

Lisa 3 Maksud, lõivud, trahvid

Eurodes

A. Maksu-, lõivu ja trahvinõuded ning saadud ettemaksed

	Lühiajalised nõuded		Saadud ettemaksed	
	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022
Maksunõuded				
Tulumaks	516 945	500 776	0	0
Maamaks	0	0	739	894
Kokku maksud	516 945	500 776	739	894
Loodusressursside kasutamise ja saastetasud	2 789	4 108	0	0
Kõik tasud	2 789	4 108	0	0
Kokku maksud, lõivud, trahvid	519 734	504 884	739	894

B. Maksu-, lõivu ja trahvitulud

	Tulud	
	2023	2022
Maksud		
Tulumaks	5 528 655	5 210 469
Maamaks	306 079	302 338
Reklaamimaks	945	246
Kokku maksud	5 835 679	5 513 053

Loodusressursside kasutamine ja saastetasud

Tasu loodusressurssidest (vt lisa 14)	17 916	18 567
Kokku loodusressursitasu ja saastetasu	17 916	18 567
Kokku maksud, lõivud, trahvid	5 853 595	5 531 620

Tulu- ja maamaksu kogub ja kannab edasi Maksu- ja Tolliamet. Aruandeperioodi lõpuks deklareeritud, kuid üle kandmata maksutulu on kajastatud vastavalt Maksu ja Tolliametist saadetud teatisele.

Tulu loodusressursside kasutamisest arvestab Keskkonnaamet ja laekumine arveldusarvele toimub Maksuameti kaudu. Loodusressursimaksu nõue on arvele võetud vastavalt Maksuametilt laekuva teatise alusel.

Lisa 4 Muud nõuded ja ettemaksed

Eurodes

	31.12.2023	31.12.2022
Nõuded ostjate vastu	141 136	186 659
<i>Brutosummas</i>	<i>141 335</i>	<i>186 858</i>
<i>Ebatõenäoliselt laekuvaks hinnatud</i>	<i>-199</i>	<i>-199</i>
Viitlaekumised		
Intressinõuded	52	43
Maksude ettemaksed	107 445	1 426
Saamata sihtfinantseerimine (lisa 12)	88 106	64 367
Sihtfinantseerimiseks antud ettemaksed	60 636	72 127
Ettemaksud tulevaste perioodide kulud	4 041	3 679
Saamata seadusest tulenevad tasud	1 128	0
Puhkustasude ettemaksed töötajatele	426	728
Kokku nõuded ja ettemaksed	402 970	329 029

Viitlaekumised: intressinõuded - laekumata pangaintressid.

Maksude ettemaksed- deklaratsioonide aluselt Maksu- ja Tolliametile tehtud maksude ettemaksed, millest suurema osa moodustab käibemaks (106 545 eurot).

Saamata toetused tegevuskuludeks on järgmised: Sotsiaalministeeriumilt **72 126 eurot** Tõrva Tervisekesksuse rekonstrueerimiseks. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumilt **6 105 eurot** NEET projekti toetus, Sotsiaalministeeriumilt **6 000 eurot** toetus projektile Imelised aastad, PRIA-lt **2134 eurot** mahe koolitoidu toetus, Eesti Töötukassalt **1 467 eurot** Tõrva Gümnaasiumile koolitustoetus ning Kultuuriministeeriumilt **274 eurot** toetus Tõrva Gümnaasiumile teatri külastuseks.

Sihtfinantseerimise ettemaksena kajastatakse bilansis hajaasustuse programmi raames ettemakseid füüsilistele isikutele.

Ettemaksena tulevaste perioodide kulud on hoonete kindlustuse maksed **4 041 eurot**. Saamata tasud on Sotsiaalkindlustusametilt puhkustasude hüvitis 402 eurot ja Eesti Töötukassalt palgatoetuse 726 eurot.

Lisa 5 Osalused sihtasutustes

Eurodes

Käesolevas konsolideeritud aastaaruandes on rida-realt konsolideeritud valitseva mõju all olev SA Tõrva Haigla kuni 01.12.2022.a.

SA Tõrva Haigla asutaja õiguste teostaja on Tõrva Vallavalitsus. 2022.a novembris võttis SA Tõrva Haigla nõukogu vastu otsuse ettevõtte võõrandamiseks. Sama kuu lõpus allkirjastati võõrandamise leping SA Tõrva Haigla ja AS Tõrva Tervisekeskuse vahel. SA Tõrva Haigla varade üleandmise AS Tõrva Tervisekeskusele toimus seisuga 01.12.2022. SA Tõrva Haigla likvideeriti seisuga 30.04.2023.a.

Nimetus	Osaluse määr %	Tulemiaruaande näitajad			Bilansi näitajad	
		Tegevustulud	Tegevuskulud	Tegevustulem	Varad	Netovarad
SA Tõrva Haigla						
2023	0	0	0	0	0	0
2022	100	555 289	581 091	70 137	20 648	20 648

Lisa 6 Osalused tütarettevõtetes

Eurodes

Käesolevas konsolideeritud aastaaruandes on rida-realt konsolideeritud valitseva mõju all olev äriühingud AS Tõrva Tervisekeskus ja OÜ Tõrva Veejõud.

Nimetus aasta	Osaluse määr%	Osaluse suurus	Tulemiaruaande näitajad			Bilansi näitajad	
			Tegevus- tulud	Tegevus- kulud	Tegevustul em	Varad	Netovarad
AS Tõrva Tervisekeskus							
2023	100	402 556	2 148 091	901 466	1 246 625	3 199 124	1 880 992
2022	100	402 556	222 812	235 368	-12 556	741 577	650 473
OÜ Tõrva Veejõud							
2023	100	868 568	1 156 834	1 037 750	119 084	14 511 314	13 742 070
2022	100	868 568	1 088 518	1 096 862	-8 344	14 261 237	13 637 645

OÜ Tõrva Tervisekeskus kujundati 2022.aastal ümber AS Tõrva Tervisekeskuseks ja 2022.a. lõpuks võõrandas AS Tõrva Tervisekeskus SA Tõrva Haigla varad ja kohustused. OÜ Tõrva Tervisekeskuse ja SA Tõrva Haigla tegevuste reorganiseerimise eesmärgiks oli viia Tõrva valla poolt tervishoiuteenuste pakkumine ühtse organisatsiooni alla.

AS Tõrva Tervisekeskus peamiseks tegevusalaks on meditsiiniteenuste osutamine elanikkonnale ning hooldusteenuse osutamine alates 2022.a. detsembrikuust.

OÜ Tõrva Veejõud põhitegevuseks tegevuseks on alates 2011.a. veebruarikuust vee- ja kanalisatsiooniteenuse osutamine Tõrva vallas.

Lisa 7 Kinnisvarainvesteeringud

Eurodes

Jääk seisuga 31.12.2022

Soetusmaksumus	3 591 374
Akumuleeritud kulum	-175 956
<i>sh. 2022.a kulum</i>	-74 202
Kinnisvarainvesteeringu jääkväärtus	3 415 418

Jääk seisuga 31.12.2023

Soetusmaksumus	3 591 374
Ümberklassifitseerimine	25 042
Akumuleeritud kulum	-260 166
<i>sh. 2023.a kulum</i>	-83 140
Kinnisvarainvesteeringu jääkväärtus	3 356 250

	2023	2022
Renditulud kinnisvarainvesteeringutelt (vt. lisa 13)	41 321	28 317

Kinnisvarainvesteeringuna käsitletakse linna hoonet asukohaga Valga 1 kus on välja renditud ruumid AS Eesti Postile ja muudele äriühingutele. 2023.a. renditulu Valga 1 hoone eest oli 14018 eurot ning halduskulud renditud ruumidele olid 17 072 eurot (2022.a. 10 694 eurot).

2023.a. saadi renditulu OÜ Tõrva Veejõu poolt renditud ujula-õpilaskodu eest. Renditulu oli 27 603 eurot. Hoone halduskulude eest osaihing ei tasu.

Lisa 8 Materiaalne põhivara

Eurodes

	Maa	Hooned ja rajatised	Masinad ja seadmed	Muu põhivara	Lõpeta-mata tööd	Kokku
Soetusmaksumus 31.12.2022	240 880	29 940 482	2 448 069	399 150	338 644	33 367 225
2023.a. toimunud muutused:						
Soetused ja parendused	0	83 590	0	10 416	3 107 988	3 201 994
Üle toodud kinnisvarainvesteeringutest	442	0	0	0	0	442
Ümberklassifitseerimine	0	280 479	0	0	-304 668	-24 189
Üle viidud kinnisvarainvesteeringutesse	0	-1 292	0	0	0	-1 292
Ümberhindamine	2 541	0	0	0	0	2 541
Müüdid põhivara	-4 483	-16 010	-39 190	0	0	-59 683
Põhivara mahakandmine	0	-326 218	-61 314	-77 408	0	-464 940
Soetusmaksumus 31.12.2023	239 380	29 961 031	2 347 565	332 158	3 141 964	36 022 098
Akumuleeritud kulum 31.12.2022	0	-9 599 021	-1 366 611	-208 788	0	-11 174 420

Arvestatud põhivara kulum 2023.a.	0	-1 129 011	-109 604	-29 493	0	-1 268 108
Ümberklassifitseerimine						
Kulumi mahakandmine	0	238 503	93 658	60 260	0	392 421
Ümberhindamise kulum						
Üle viidud kinnisvarainvesteeringutesse	0	1 069	0	0	0	1 069
Akumuleeritud kulum 31.12.2023	0	-10 488 460	-1 382 557	-178 021	0	-12 049 038
Jääkmaksumus 31.12.2022	240 880	20 341 461	1 081 458	190 362	338 644	22 192 805
Jääkmaksumus 31.12.2023	239 380	19 472 571	965 008	154 137	3 141 964	23 973 060

Põhivara soetus rahavoogude aruandes

	2023.a.	2022.a.
Aruandeaasta soetuste summa materiaalne põhivara ja kinnisvara investeering (-)	-3 201 994	-1 360 605
Käibemaksukulu aruandeaasta soetustelt (-)	-95 900	-110 512
Põhivara sihtfinantseerimise tulu (+)	78 760	0
Aastal lõpuks tarnijatele tasumata summa (+)	274 960	75 046
Aasta alguseks tarnijatele tasumata summa (-)	-75 047	-23 658
Kokku põhivara soetus rahavoogude aruandes:	-3 019 221	-1 419 729

Lisa 9 Bioloogilised varad

Eurodes

	2023	2022
Taimed ja istandused soetusmaksumuses	74 915	78 559
Kokku	74 915	78 559

Lisa 10 Muud kohustised ja saadud ettemaksed

Eurodes

	31.12.2023	31.12.2022
<u>Lühiajalised kohustised</u>		
Muud viitvõlad (laenuintressid)	12 705	6 592
Maksukohustised	218 402	219 407
<i>sh</i> Sotsiaalmaks	131 523	128 312
Üksikisiku tulumaks	67 229	60 690
Töötuskindlustusmaks	8 572	8 094
Kogumispension	4 191	4 234
Loodusressursimaks	6 642	6 178
Käibemaks	0	11 740
Muu	245	159
Sihtfinantseerimiseks saadud ettemaksed (vt lisa 12)	290 277	59 938
Ettemaksed müüdüd põhivara eest	0	277 596

Saadud tagatisrahad	156 982	77 810
Saadud rendi ettemaksed	17 760	17 760
Toetuse andmise kohustus	0	1 886
Muud kohustised ja saadud ettemaksed kokku	696 126	660 989
Pikaajalised kohustised		
Saadud rendi ettemaksed	140 967	158 727

Kirjel „Muud viitvõlad“ kajastatakse laenuitressi kohustust SA Keskkonnainvesteeringute Keskuselt võetud laenu järgilt.

Kirjel „Sihtfinantseerimiseks saadud ettemaksed“ kajastatakse Kultuuriministeeriumilt saadud toetus raamatukogudele investeeringuteks **75 228 eurot**, Muinsuskaitseametilt saadud toetus **113 280 eurot** Helme kiriku ja ordulinnuse konserveerimiseks, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumilt saadud toetus hajaasustuse programmile **28 907 eurot** ning Kultuuriministeeriumi toetus **20 000 eurot** terviseradade arendamiseks. Haridus- ja Teadusministeeriumilt saadud toetus **31 755 eurot** noorsootöö projekti (Erasmus) läbiviimiseks, Noorteametilt saadud toetus **2 332 eurot** ning Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi toetus roheinvesteeringu projekti kuludeks **18 775 eurot**.

Kirjel „Saadud tagatisrahad“ kajastatakse ehituslepingutes kajastuvad tagatissummade maksed.

Saadud rendi ettemaksetel kajastatakse OÜ Tõrva Veejõule laekunud rendi ettemaksed ujula-õpilaskodu eest sh lühiajaline osa **17 760 eurot** ja pikaajaline osa **140 967 eurot**.

Lisa 11 Laenukohustised

Eurodes

	tähtaeg						Kokku
	kuni 1 a	1-2 a	2-3 a	3-4 a	4-5 a	üle 5 a	
Jääk seisuga 31.12.2022	465 080	461 662	421 253	421 253	421 253	2 447 220	4 637 721
Laenud	465 080	461 662	421 253	421 253	421 253	2 447 220	4 637 721
Jääk seisuga 31.12.2023	596 080	604 327	566 721	566 721	566 721	3 022 071	5 922 641
Laenud	596 080	604 327	566 721	566 721	566 721	3 022 071	5 922 641

Laenukohustisena kajastatakse saadud investeerimislaene SA Keskkonnainvesteeringute Keskuselt, AS SEB Pangalt ja AS Swedbank'ilt.

Seisuga 31.12.2023.a. oli laenukohustus **SA Keskkonnainvesteeringute Keskusele** Tõrva vallal **408254** eurot ja OÜ Tõrva Veejõul **300 000** eurot. 2023.a tasus vald laenu tagasi 58 322 eurot, OÜ Tõrva Veejõud tasus laenu tagasi 50 000 eurot.

AS SEB Pangale oli Tõrva vallal laenukohustus seisuga 31.12.2023.a. **3 464 387** eurot. 2023.a. tasus Tõrva vald SEB pangale laenu tagasi 356 758 eurot. AS Tõrva Tervisekeskusel oli AS SEB Pangale laenukohustus seisuga 31.12.2023.a. **700 000 eurot**.

AS Swedbank'ile oli Tõrva vallal laenukohustus seisuga 31.12.2023.a. **1 050 000 eurot**.

Informatsioon laenulepingute kaupa

Eurodes

Laenu andja	Lõpptähtaeg	Intressimäär	Jääk		Intressikulu	
			31.12.2023	31.12.2022	2023	2022
AS SEB-st laen kokku			4 164 387	3 821 145	169 072	54 714
Investeeringislaen Lep.2017013437	2027*	0,68%+6k EURIBOR	127 370	163 761	5 919	1 751
Investeeringislaen Lep.2015033455	2025	1,3%+ 6 k EURIBOR	78 633	119 658	4 534	2 037
Investeeringislaen Lep. 2016014372	2026	1,297%+6 k EURIBOR	22 409	30 813	1 130	537
Investeeringislaen Lep. 2017009252	2027	0,95%+6k EURIBOR	35 714	46 428	1 681	584
Investeeringislaen Lep.2017009904	2027	0,91%+6k EURIBOR	52 610	68 009	2 479	946
Investeeringislaen Lep.2017027427	2027*	0,95%+6 k EURIBOR	656 962	702 532	28 145	8 310
Investeeringislaen Lep.2020009104	2030*	1,18%+6 k EURIBOR	2 490 689	2 689 944	109 113	40 549
Investeeringislaen Lep. AS Tõrva Tervisek	2028*	1,5%+6 k EURIBOR	700 000	0	16 071	0
SA SWEDBANK laen			1 050 000	0	3 604	0
Investeeringislaen (Tõrva VV)	2033	1,06%+3 k EURIBOR	1 050 000	0	3 604	0
SA KIK laen			708 254	816 576	32 391	10 098
Investeeringislaen (Tõrva VV)	2030	1%+6 k EURIBOR	408 254	466 576	18 145	5 227
Investeeringislaen (OÜ Tõrva Veejõud)	2029	1,25%+6 k EURIBOR	300 000	350 000	14 246	4 871
KOKKU			5 922 641	4 637 721	205 069	64 812

*laenulepingus maksegraafiku lõpptähtaeg, kuid laenu tagasimaksed pole veel lõppenud.

Lisa 12 Saadud toetused

Eurodes

	2023.a.tulud			Jääk 31.12.2023 Siht- finantseerimine (kohustus- nõue+)
	Saadud tegevuskudele Siht- finantseerimine	Arvestatud sihtfinantsee- rimine põhiv.soetuseks	Muud toetused	
Rahalised sihtfinantseerimised				
Riigieelarvest toetusfondi ja tasandusfondi			4 248 078	
Sotsiaalministeeriumilt toetus Tõrva Tervisekeskuse rekonstrueerimiseks		676 300		
Rahandusministeerium toetus eluruumidele		78 760		
Rahandusministeerium toetus Ukraina sõjapõgenike eluruumide korrastamiseks		23 099		
Rahandusministeeriumi toetus hajaasustuse programmile		33 408		-28 907
Kultuuriministeeriumi toetus raamatukogudele				-75 228

Muinsuskaitseameti eraldatud toetus		-113 280
Kultuuriministeeriumi toetus terviseradadele		-20 000
Haridus- ja Teadusmin.toetus noortevahetuse projektile		-31 755
Riigikogu Kantslei toetus valimiste korraldamiseks	15 062	
Rahandusministeeriumi toetus (katuseraha)	5 000	
Rahandusministeeriumi toetus sõjapõgenike kulude kompenseerimiseks	1 934	
Sotsiaalministeeriumi toetus projektile "Imelised aastad"	6 000	6 000
Sotsiaalministeeriumi toetus hoolduskoordinaatori tegevusteks	13 744	
Sotsiaalministeeriumi toetus tegevusteks sõjapõgenike tööturul osalemisel	38 555	
Sotsiaalministeeriumi toetus vaimse tervise toetuseks	28 542	
Sotsiaalministeeriumi toetus noorte tugisüsteemide arendamiseks NEET	6 844	
Sotsiaalministeeriumi toetus elektrikulude katteks hoolekandeaastustes	16 784	
Sotsiaalkindlustuseameti toetus ajutise kaitse saaja üürikuludeks	7 037	
Sotsiaalkindlustuseameti toetus - ISTE projektile	33 158	
Haridus -ja Teadusministeeriumilt toetus sõjapõgenike hariduse toetuseks	18 664	
Haridus -ja Teadusministeeriumilt Õpilaskodu toetuseks	24 200	
Haridus -ja Teadusministeeriumilt toetus noorte heaks projektile ANK	8 168	-2 332
Haridus- ja Teadusministeerium toetus lasteaia robotikavahendite ostuks	2 030	
Majandus-ja Kommunikatsioonimin. toetus jalgratturite koolituseks	463	
Majandus-ja Kommunikatsioonimin. toetus noorte tugisüsteemi arendamiseks-NEET	11 238	6 105
Siseministeeriumi toetus projektile "Kodud tuleohutuks"	10 000	
Keskkonnaministeeriumilt toetus loodusprojektidele koolides ja lasteaedades	16 491	
PRIA-lt koolitoetus (koolipiim, koolipuuvili)	10 611	2 134
Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi toetus roheinvesteeringuteks	5 708	-18 775
Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi toetus sõjapõgenikele tehtud kuludeks	8 000	
Kultuuriministeeriumi palgatoetus -kultuur	9 738	
Kultuuriministeeriumi palgatoetus - muusikakool	1 127	
Kultuuriministeeriumi toetus -kultuur "Mulgi pidu"	14 695	
Kultuuriministeeriumi toetus -Tõrva Gümnaasium	1 066	274
Kultuuriministeeriumi toetus -Tõrva Gümnaasium Mulgi kultuuri projekt	4 000	
Kultuuriministeeriumi toetus -Tõrva raamatukogudele	2 352	
SA Viljandimaa Arenduskeskus-toetus Kesk-Eesti DMO arendusprojektile	3 924	
SA Tartu 2024 -toetus Tõrva Loits	1 500	
Eesti Töötukassalt toetus	6 069	1 467
Eesti Kultuurkapitalilt toetused kultuuriüritustele	-9 141	
Eesti Laulu-Tantsupeo SA toetus kultuurikollektiividele	2 547	
Eesti Raamatukoghoidjate Ühing MTÜ toetus	1 000	
Euroopa Innovatsiooni ja Võrkude Rakendusamet-Wifi tugijaamade ehitus	15 000	
Mitterahalised sihtfinantseerimised		
Valga Vallavalitsus-raamatukogu raamatute eest	11 996	

Kokku saadud toetused 2023.a.	354 106	811 567	4 248 078
Kokku sihtfinantseerimiseks saadud ettemaksud (lisa10)			-290 277
Kokku saamata sihtfinantseerimine (lisa4)			88 106
SAADUD TOETUSED KOKKU			5 413 751

Riigieelarvest saadud maksed toetusfondi eraldati järgmisteks tegevustes: hariduskulude katmiseks 2 202 905 eurot (2022.a. 1 740 343 eurot), sotsiaaltoetuste ja -teenuste osutamiseks 639 423 eurot (2022.a. 531 408 eurot), sündide ja surmade registreerimiseks toetus 228 eurot (2022.a. 683 eurot), teede ja tänavate remondiks ja korrashoiuks antav toetus 228 723 eurot (2022.a. 240 989 eurot), laste ja noorte huvihariduseks 106 515 eurot (2022.a. 90 243 eurot), lasteaiaõpetajate palgakuludeks 82 917 eurot (2022.a. 82 455 eurot). 2023.a. eraldati toetust ka kõrgeenenud energiahindade leevendamiseks 33835 eurot.

Üldisesse reservi kohalike omavalitsuste maksulaekumiste erinevuste tasandamisest tulenevalt laekus 953 532 eurot (2022.a. 986 685 eurot).

	2022.a.tulud		Jääk 31.12.2022
	Saadud tegevuskudele	Arvestatud sihtfinantseerimine põhiv.soetuseks	Muud toetused
			Sihtfinantseerimine (kohustusnõue+)
Rahalised sihtfinantseerimised			
Riigieelarvest toetusfondi ja tasandusfondi			3 672 806
Rahandusministeerium toetus ujula-õpilaskodu rajamine (MATA)		170 331	
Rahandusministeerium toetus ujula-õpilaskodu rajamine (covid investeering)		168 000	
Muinsuskaitseamet toetus Helme kiriku ja ordulinnuse varemete konserveerimistöödeks		155 904	
Muinsuskaitseametilt toetus Tõrva Haigla katuse rek.		76 760	
SA KIK toetus Karjatnurme reoveepuhasti rek.		51 199	
PRIA Leader toetus		43 859	
Rahandusministeeriumi toetus hajaasustuse programmile		42 203	-36 694
Kultuuriministeerium toetus Tõrva terviseradade ehituseks		40 000	
Muinsuskaitseamet toetus renoveerimiseks- kino Koit katus		35 500	
Siseministeeriumi toetus KOV kriisivalmiduseks		23 928	
Sotsiaalministeeriumi toetus hooldekodu akende vahetus Hummulis		15 638	
Rahandusministeeriumi toetus Kagu-Eesti spetsialisti eluaseme toetus		8 284	-23 099
Haridus -ja Teadusministeeriumilt toetus sõjapõgenike hariduse toetuseks	61 172		42 176
Rahandusministeeriumi toetus energiahinna tõusu leevendamiseks	56 809		
Sotsiaalministeeriumi toetus hoolduskordinaatori tegevusteks	46 256		5 854
Haridus- ja Teadusministeeriumilt toetus õpilaste õpilüünkade tasandamiseks	34 474		
Rahandusministeeriumi toetus sõjapõgenike kulude kompenseerimiseks	19 843		3 693
Haridus -ja Teadusministeeriumilt Õpilaskodu toetuseks	18 800		
Sotsiaalministeeriumi toetus tegevusteks tööturul osalemisel (Ukraina sõjapõgenikele)	11 567		3 856
Keskkonnainvesteeringute Keskus SA toetus Tõrva Gümnaasiumi loodusprojektidele	10 714		
Sotsiaalministeeriumi toetus vaimse tervise toetuseks	9 000		

Keskonnaministeeriumi toetus loodusteemaliste projektide läbiviimiseks haridusasutustes	8 693		3 693
Haridus -ja Teadusministeeriumilt toetus kooli ventilatsiooniseadmetele	8 338		
PRIA-lt koolitoetus (koolipiim, koolipuuvili)	8 337		473
Kultuuriministeeriumi palgatoetus kultuurikollektiivide juhtidele	7 427		-145
Sotsiaalkindlustuseameti toetus ajutise kaitse saaja üürikuludeks (Ukraina sõjapõgenikele)	6 992		
Sotsiaalministeeriumi toetus projektile „Imelised aastad“	6 480		
Eesti Kultuurkapitalilt toetused kultuuriüritustele	5 887		
Siseministeeriumi toetus projektile "Kodud tuleohutuks"	4 500		
Eesti Laulu-Tantsupeo SA toetus kultuurikollektiividele	3 881		
Haridus -ja Teadusministeeriumilt Noortekeskuse tegevuse toetuseks	2 850		
Haridus -ja Teadusministeeriumilt täiendav toetus sõjapõgenike lõimumiseks	2 805		
Eesti Töötukassalt palgatoetus	2 746		
Kultuuriministeeriumi toetus -Tõrva Gümnaasium-Mulgi keel ja kultuur	2 570		
Haridus -ja Teadusministeeriumilt täiendav toetus eesti keele õppeks	1 317		
Rahandusministeeriumilt toetus õppelaenude katteks	1 287		
Rahandusministeeriumilt hüvitis kinnisasja omandamise kitsendus	909		909
Kultuuriministeeriumi toetus -Tõrva Gümnaasium-Teater maal	641		
Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing MTÜ toetus	576		
Majandus-ja Kommunikatsioonimin. toetus jalgratturite koolituseks	563		
Keskonnainvesteeringute Keskus SA toetus lasteaegade õppekäigu projektile	500		
Keskonnainvesteeringute Keskus SA toetus loodusõppele -Ritsu Lasteaed/Algkool	444		
Kaitseministeeriumi toetus riigikaitsealasele õppele	282		
Kultuuriministeeriumi toetus -Riidaja Põhikool-Teater maal	90		
Mitterahalised sihtfinantseerimised			
Valga Vallavalitsus-raamatukogu raamatute eest	11 415		
<hr/>			
Kokku saadud toetused 2022.a.	358 165	831 606	3 672 806
Kokku sihtfinantseerimiseks saadud ettemaksed (lisa10)			-59 938
Kokku saamata sihtfinantseerimine (lisa4)			64 367
SAADUD TOETUSED KOKKU			4 862 577

Lisa 13 Tulud kaupade ja teenuste müügist

Eurodes

	2023	2022
Tulu hooldekodude tegevusest	549 116	515 562
Tulu vee- ja kanalisatsiooniteenuste eest	396 836	387 870
Üür, rent jm rendiruumide kulud	185 962	217 563
<i>sh elektrikulu</i>	85 698	117 745
Tulud kultuuri ja kunstialasest tegevusest	169 664	85 726

Tulud haridusalasest tegevusest	166 641	157 304
Tulu tervishoiualasest tegevusest	108 392	89 001
Tulu elamu- ja kommunaalmajanduse tegevusest	104 658	113 627
Üür ja rent kinnisvarainvesteeringutelt (vt lisa 7)	41 321	28 317
Tulu sotsiaalalasest tegevusest	37 744	37 880
Tulud keskkonnaalasest tegevusest	32 767	39 190
Muu majandustulu	7 903	6 873
Tulud spordi ja puhkealasest tegevusest	6 968	5 925
Saadud riigilõivud	6 335	8 775
Muu toodete ja teenuste müük	4 448	9 502
Kokku tulud kaupade ja teenuste müügist	1 818 755	1 703 115

Lisa 14 Muud tegevustulud

Eurodes

	2023	2022
Kasum/kahjum põhivara müügist	438 474	47 504
Muu kasutatud vara müük	52 310	500
Loodusressursside tasud (vt lisa 3)	17 916	18 567
Muud tulud	5 156	6 278
Kindlustusmaksed	0	56 157
Kokku muud tulud	513 856	129 006

Lisa 15 Antud toetused

Eurodes

	2023	2022
Sotsiaaltoetused füüsilistele isikutele		
Toimetulekutoetused	-307 176	-378 426
Hooldekodude klientidele	-195 467	0
Toetus puudega inimestele ja hooldajale	-32 810	-39 102
Muu peretoetus	-28 545	-32 001
Matusetoetus	-23 606	-32 528
Sünnitoetus	-21 000	-21 750
Toetus eakatele	-14 715	-15 499
Erijuhtudel makstav sotsiaalmaks	-14 620	-15 996
Haigete sotsiaalne kaitse	-5 288	-7 668
Õpilaste sõidusoodustus	-1 226	-921
Muu	-450	-3 400
Sõjapõgenike üürikulude toetus	0	-6 642
Riiklik energiatoetus	0	-52 424
Kokku sotsiaaltoetused	-644 903	-606 357
Toetused tegevuskuludeks		
Toetus mtü-dele ja sihtasutustele	-232 656	-220 285
Toetus SA Valgamaa Arenguagentuurile	-39 000	-37 758
Toetus füüsilistele isikutele	-17 621	-33 354
Toetus SA Tartu24	-12 108	-6 054
Toetus äriühingutele	-2 300	-2 700
Toetus Ukraina sõpruslinnale	0	-10 000
Toetused põhivara soetuseks		
Toetus Mulgi Elamuskeskusele	-80 000	0

Toetus hajaasustuse projektidele	-74 983	-87 531
Toetus MTÜ Mulgi-Valgamaa Arendusselts	-21 000	0
Toetus muu	-6 610	0
Toetus Kagu-Eesti spetsialistide eluaseme toetus	0	-46 198
Toetus MTÜ Barclay de Tolly sõprade klubile	0	-4 900
Kokku toetused tegevuskuludeks ja põhivara soetusteks	-486 278	-448 780
Muud toetused		
Liikmemaksud		
Mulgi Kultuuri Instituut	-8 895	-8 988
Eesti Jäätmehoolduskeskus MTÜ	-7 189	-3 632
Mulgi Elamuskeskus MTÜ	-5 929	-2 996
Valgamaa Ühistranspordikeskus MTÜ	-4 246	-4 311
Mulgimaa Arenduskoda MTÜ	-3 149	-3 195
Eesti Linnade ja Valdade Liit	-3 112	-3 112
Muud liikmemaksud (MTÜ ja SA)	-750	-631
Kokku liikmemaksud	-33 270	-26 865
Kokku antud toetused	-1 164 451	-1 082 002

Antud toetused tegevuskuludeks on valdavalt kultuuri- ja sporditegevuseks. Toetuste eraldamise aluseks on sõlmitud leping või vallavalitsuse korraldus. Lepingus kajastatud toetuse suuruse aluseks on eelarve.

Lisa 16 Tööjõukulud

Eurodes

Tegevusvaldkond	2023		2022	
	Töötajate arv	Töötasukulud	Töötajate arv	Töötasukulud
Haridus	188	-3 182 787	190	-2 737 428
Tervishoid	31	-481 789	28	-393 841
Vallavalitsus	17	-395 932	16	-345 928
Vaba aeg, kultuur	21	-278 358	22	-241 799
Sotsiaalne kaitse	14	-230 550	15	-214 102
Veevarustus	7	-114 198	8	-112 336
Valla majandus ja maakorraldus	5	-103 784	6	-103 821
Keskkonnakaitse ja heakord	10	-113 499	10	-101 569
Volikogu	0	-49 262	0	-62 110
Elamu ja kommunaalmajandus	1	-8 700	1	-7 848
Kokku töötajate arv ja töötasukulud	294	-4 958 859	296	-4 320 782
Ajutise lepingu alusel		-132 731		-150 0058
Kokku töötasukulud		-5 091 590		-4 470 787

Töötajate arvuna on esitatud keskmine töötajate arv taandatuna täistööajale. Ajutiste töölepingute korral

ei ole töötajate arvu leitud. Töötajate arv tabelis on jaotatud tegevusvaldkonna põhiselt (valdkond, milles on kulu tehtud).

	2023	2022
Töötasukulud kokku	-5 091 590	-4 470 787
Sotsiaalmaks ja töötuskindlustusmaksed	-1 696 007	-1 484 926
Erisoodustused		
Töötajate õppelaenude kustutamine	0	-774
Kokku tööjõukulud	-6 787 597	-5 956 487

Lisa 17 Muud tegevuskulud

Eurodes

	2023	2022
Kinnistute, hoonete ja ruumide halduskulud	-890 031	-1 041 213
Rajatiste majandamiskulud	-584 581	-636 551
Käibemaksukulu	-532 009	-574 872
<i>sh. käibemaksukulu põhivara soetuselt</i>	-95 900	-110 512
Kultuuri ja vaba aja kulud	-313 943	-261 877
Sotsiaalteenused	-252 629	-309 212
Õppevahendite ja koolituse kulud	-264 606	-274 405
Toiduained ja toitlustusteenused	-251 171	-225 324
Sõidukite majandamiskulud	-179 448	-171 338
<i>sh kasutusrendikulu</i>	-29 248	-29 924
Info ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud	-116 742	-83 316
Administreerimiskulud	-113 601	-108 435
Muud majandamiskulud	-107 022	-152 647
Inventari majandamiskulud	-99 149	-92 187
Meditsiini ja hügieenikulud	-44 605	-57 361
Koolituskulud	-39 001	-29 260
Töömashinate ja seadmete majandamiskulud	-33 932	-68 695
Raamatud raamatukogudele	-27 169	-28 847
Loodusressursimaks	-23 344	-19 999
Vormiriietus	-14 158	-14 940
Muu erivarustus	-4 191	-4 568
Lähetuskulud	-2 646	-4 779
Tulumaks	-1 078	-169
Maamaks	-884	-886
Riigilõivud	-745	-1 760
Muud	-429	0
Uurimis- ja arendustööd	0	-6 000
Ebatõenäoliselt laekuvad arved	0	-2 010
Trahvid	0	-908
Muud ebatavalised kulud	0	-11
Valuuta kursivahed	0	-3
	-3 897 114	-4 171 573

Lisa 18 Seotud osapooled

Eurodes

Tõrva Vallavalitsuse konsolideeritud aruandes on loetud seotud osapoolteks:

- 1) kohaliku omavalitsuse volikogu liikmed, valitsuse liikmed, asutuse juhid ning omavalitsuse valitseva mõju all oleva sihtasutuse ja äriühingute juhatuse ja nõukogu liikmed ning eespool nimetatud isikute lähedased pereliikmed, kelle puhul võib eeldada olulise mõju olemasolu;
- 2) sihtasutused, mittetulundusühingud ja äriühingud, milles eespool nimetatud punktis isikud omavad omandiõigust alates 20 %-st või hääleõigust nende juhtimises nõukogu või juhatuse kaudu alates 20%-st.

Antud lisas ei avaldata informatsiooni rida-realt konsolideeritud üksustega tehtud tehingute kohta (AS Tõrva Tervisekeskus, ja OÜ Tõrva Veejõud kohta (vt. informatsiooni lisas 5 ja 6).

Konsolideerimisgrupi tegev- ja kõrgema juhtkonna liikmetele arvestatud tasud 2023.a.

	Konsolideerimisgrupi tegev- ja kõrgema juhtkonna keskmine töötajate arv (taandatuna täistööajale)	Tasude kogusumma eurodes
Volikogu liikmed		49 262
Vallavalitsuse liikmed	5	195 768
Asutuse juhid (juhatuse liige)	2,0	64 529

Ülaltoodud tasud on arvestatud ilma sotsiaalmaksu ja töötuskindlustusmakseteta.

Nõukogu liikmetele on tasusid maksnud OÜ Tõrva Veejõud ja AS Tõrva Tervisekeskus

Informatsiooniks on toodud allpool olevates tabelites 2023.a. ja 2024.a. tehingud, mis on teadaolevalt toimunud seotud osapooltega normaalsetel turutingimustel või vastavalt seaduses sätestatud tingimustele.

Tehingud tegev- ja kõrgema juhtkonna liikmete ja nende lähedaste pereliikmetega seotud sihtasutuste, mittetulundusühingute ja äriühingutega 2023.a.

Seotud osapoolte nimi	Tehingu sisu	Tulud	Kulud	Nõuded	Kohustised
Eesti Rahvakultuuri Keskus	Ostetud teenused		1292		
Eesti Rahvakultuuri Keskus	Saadud toetus	2716			
SA Valgamaa Arenguagentuur	Ostud ja antud toetused	7 675	39 028	11	
EELK Helme Maarja Kogudus	Ostud ja antud toetused	29	350		
SA Tõrva Kirik-Kammersaal	Antud toetused		40 504		
MTÜ Tõrva Spordiselts	Antud toetused		14 400		
MTÜ Tõrva PS Eluratas	Antud toetused		4 000		
MTÜ Tõrva Jalgpalliklubi	Antud toetused		12 750		
MTÜ Tõrva Võrkpalliklubi	Antud toetused		9 130		
MTÜ Taagepera Külaselts	Antud toetused		9 640		
MTÜ Tõrva Noorte Liit	Antud toetused		3 500		
MTÜ Tõrva Noored	Ostetud teenused		1 218		
MTÜ Mulgi Elamuskeskus	Antud toetused		85 929		
MTÜ Mulgi Elamuskeskus	Ostetud teenused	1892	4 835	130	1000
MTÜ Mulgimaa Arenduskoda	Antud toetused,		6 215		

		eraldised			
MTÜ Mulgimaa Kogukonnaköök	Ostetud kaubad		549		
MTÜ Ritsu Külaselts	Antud toetused		5 000		
MTÜ Ritsu Noored	Antud toetused		1 460		
MTÜ Team Kirt	Antud toetused		7 000		
MTÜ Hingevärvid	Ostud ja antud toetused	35	2 900		
MTÜ LC Tõrva Mari	Antud toetused		800		
Keskväljaku Lillesalong OÜ	Ostetud kaubad, teenused	2 615	9 533	69	108
Viisu Eero Auto OÜ	Ostetud teenused		2 535		
Tõrva Tarbijate Ühistu	Ostetud kaubad, teenused	206	39 401	54	4 614
Iivakivi AS	Ostetud teenused		12 048		
TM Hooldusgrupp OÜ	Ostetud teenused	95	121 736		38 694
Bau OÜ	Ostetud kaubad		962		
Armilda Stúdio OÜ	Saadud rent	444			
VIP Tegevused OÜ	Ostetud teenused	300			
Promosale OÜ	Ostetud teenused	500	480		
Puidu Taavet OÜ	Ostetud teenused	300			
LK Küte OÜ	Ostetud teenused	150			

Tehingud tegev- ja kõrgema juhtkonna liikmete ja nende lähedaste pereliikmetega seotud sihtasutuste, mittetulundusühingute ja äriühingutega 2022.a.

Seotud osapoole nimi	Tehingu sisu	Tulud	Kulud	Nõuded	Kohustised
SA Tõrva Kirik-Kammersaal	Antud toetused		37 928		
MTÜ Tõrva Spordiselts	Antud toetused		13 300		
Keskväljaku Lillesalong OÜ	Ostetud kaubad, teenused	3 423	8 432	75	207
Viisu Eero Auto OÜ	Ostetud teenused		2 271		
Tõrva Tarbijate Ühistu	Ostetud kaubad, teenused	4 736	36 161		2 432
Tõrva PS Eluratas	Antud toetused		4 000		
MTÜ Tõrva Jalgpalliklubi	Antud toetused		15 550		
MTÜ Tõrva Võrkpalliklubi	Antud toetused		5 575		
MTÜ Tõrva Kinosõprade Selts	Antud toetused		5 000		
MTÜ Tõrva Kinosõprade Selts	Ostetud teenused		1 222		
MTÜ Taagepera Külaselts	Antud toetused		8 050		
MTÜ Tõrva Noorte Liit	Antud toetused		5 000		
MTÜ Valgamaa Omavalitsuste Liit	Antud eraldised		5 679		
MTÜ Valgamaa Ühistranspordikeskus	Antud eraldised		4 311		
MTÜ Mulgimaa Arenduskoda	Antud eraldised		3 195		
MTÜ Mulgimaa Kogukonnaköök	Ostetud kaubad		613		
MTÜ Hummuli Arendus	Antud toetused		376		
MTÜ Ritsu Külaselts	Antud toetused		14 154		3 560
MTÜ Ritsu Külaselts	Ostetud teenused		60		
MTÜ Team Kirt	Antud toetused		2 500		
MTÜ Mulgi Elamuskeskus	Antud toetused		2 996		
MTÜ Mulgi Elamuskeskus	Ostetud teenused		2 059		
MTÜ Ritsu Noored	Antud toetused		1 285		
MTÜ LC Tõrva Mari	Antud toetused		800		
MTÜ Helme Jahimeeste Selts	Saadud rent	10	0		

TM Hooldusgrupp OÜ	Ostetud teenused	285	90 298	23 932
Rahvakultuuri Keskus	Ostetud teenused		827	
SA Valgamaa Arenguagentuur	Ostetud ja antud toetused	4 717	37 758	
Iivakivi AS	Ostetud teenused		16 278	6 048
Chaga OÜ	Ostetud kaubad		836	
Bau OÜ	Ostetud kaubad		1 355	
Vahva Kirt OÜ	Ostetud teenused		70	
Armilda Stúdio OÜ	Saadud rent	89	0	
EELK Helme Maarja Kogudus	Antud toetused		150	
Mägi Harri	Antud toetused		550	

Lisa 19 Tingimuslikud kohustised

Potentsiaalne tulumaks dividendidelt

Konsolideerimisgruppi kuuluvatel ettevõtetel on bilansipäeva seisuga jaotamata kasum. Dividendide väljamaksmisel kaasneb sellega tulumaksukulu 20/80 netodividendidena väljamakstavalt summalt Maksimaalselt võimaliku tulumaksukohustuse arvestamisel on lähtutud eeldusest, et jaotatavate netodividendide ja kasumiaruandes kajastatava dividendide tulumaksu kulu summa ei ületaks jaotuskõlblikku kasumit seisuga 31.12.2023.

Konsolideerimisgruppi kuuluvatel ettevõtjatel on bilansipäeva seisuga jaotamata kasumit kokku 14277 tuh eurot (2022.a. 12 942 tuh eurot) , millelt arvestatud potentsiaalne tulumaks on esitatud tingimusliku kohustisena summas 3 569 tuh eurot.

Lisa 20 Sündmused pärast aruandekuupäeva

Kuna Euroopas toimuv sõja on ülemaailmsed, siis täpsemat finantsmõju hinnangut on raske prognoosida.

Samas kohalike omavalitsuste finantsolukorra analüüsisist johtub, et enamike Eesti omavalitsuse rahaline seis on järsult halvenenud.

Kohalikel omavalitsustel seisavad ees reformid, kus kohalik omavalitsus peab hindama ja jälgima majanduse mõjusid, et tagada vajalike teenuste osutamine.

Lisa 21 Selgitus eelarve täitmise aruande kohta

Põhitegevuse tulud

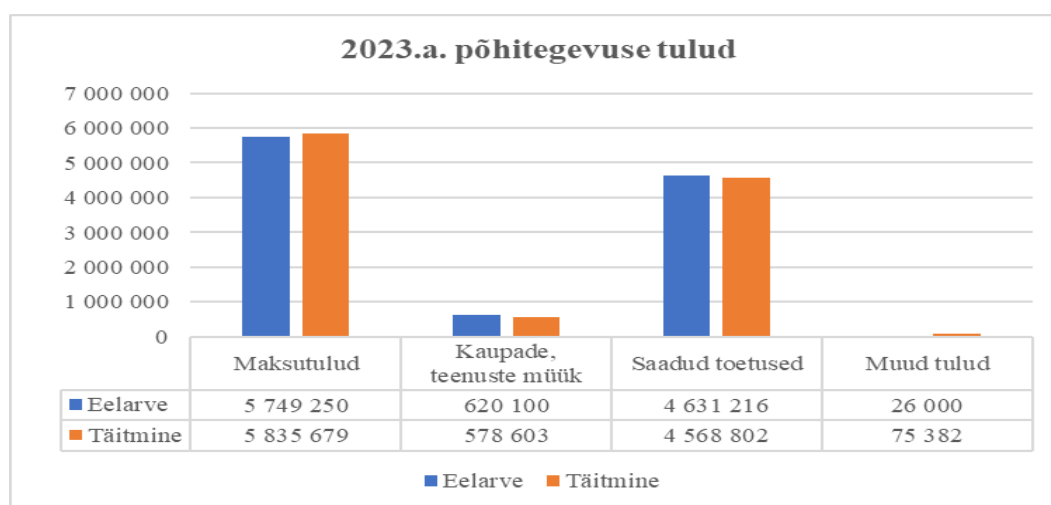
Tõrva valla 2023.a. eelarve kinnitati 21 veebruaril 2023.a. Põhitegevuse tulude suurus oli 10 617 169 eurot (2022.a. 9 464 147 eurot). Valla eelarvet muudeti aasta jooksul nelja lisaeelarve vastuvõtmisega. Lisaeelarvetega suurenesid põhitegevuse tulud 409 397 euro võrra. Tulude osa suurenes eelarve

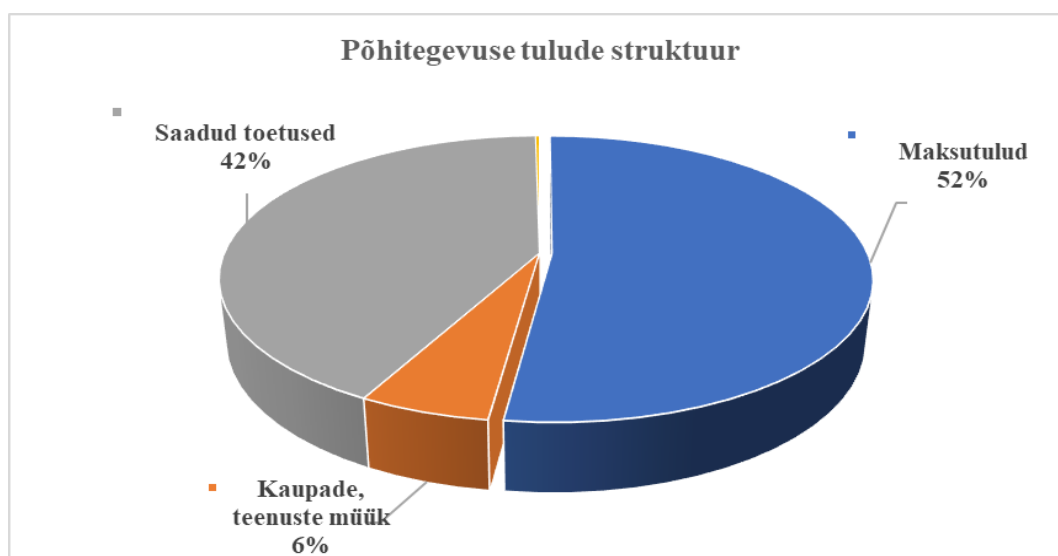
eelkõige saadud toetuste osas 276 053 eurot ja teenuste müügi osas 119 000 eurot. Põhitegevuse tulude lõplikuks eelarveks oli **11 026 566 eurot (2022.a. 10 018 116 eurot)**.

Põhitegevuse tulude tegelik laekumine oli **11 058 466 eurot (2022.a. 10 164 175 eurot)**.

Põhitegevuse tulusid laekus planeeritust rohkem 31 900 eurot.

	2023.a. eelarve	2023.a. täitmine
PÕHITEGEVUSE TULUD KOKKU	11 026 566	11 058 466
Maksutulud	5 749 250	5 835 679
Füüsilise isiku tulumaks	5 444 000	5 528 655
Maamaks	305 000	306 079
Reklaamimaks	250	945
Tulud kaupade ja teenuste müügist	620 100	578 603
Saadavad toetused tegevuskuludeks	4 631 216	4 568 802
Tasandusfond	953 827	953 532
Toetusfond	3 306 941	3 294 546
Muud saadud toetused tegevuskuludeks	370 448	320 724
Muud tegevustulud	26 000	75 382
Laekumine vee erikasutusest	18 000	17 916
Muud tegevustulud	8 000	57 466

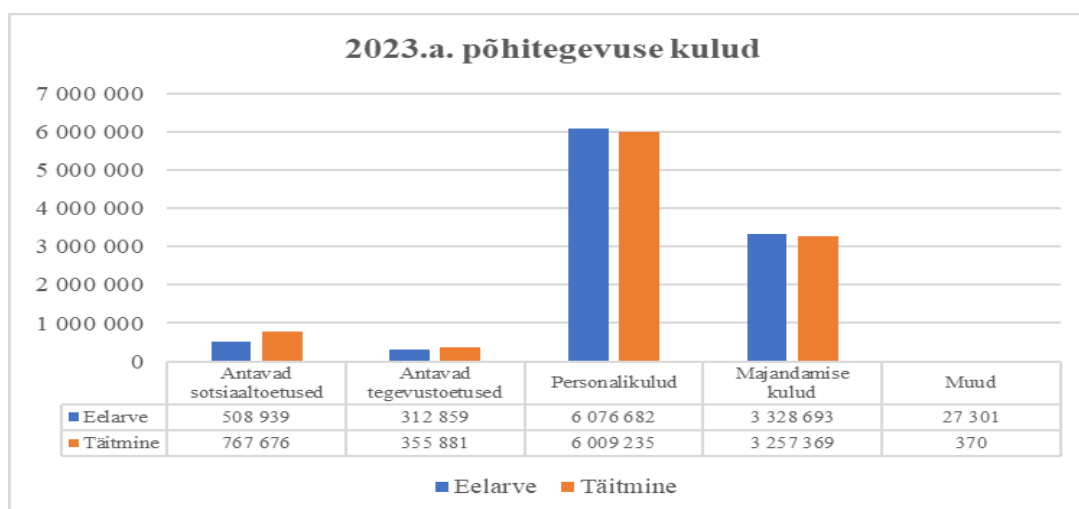

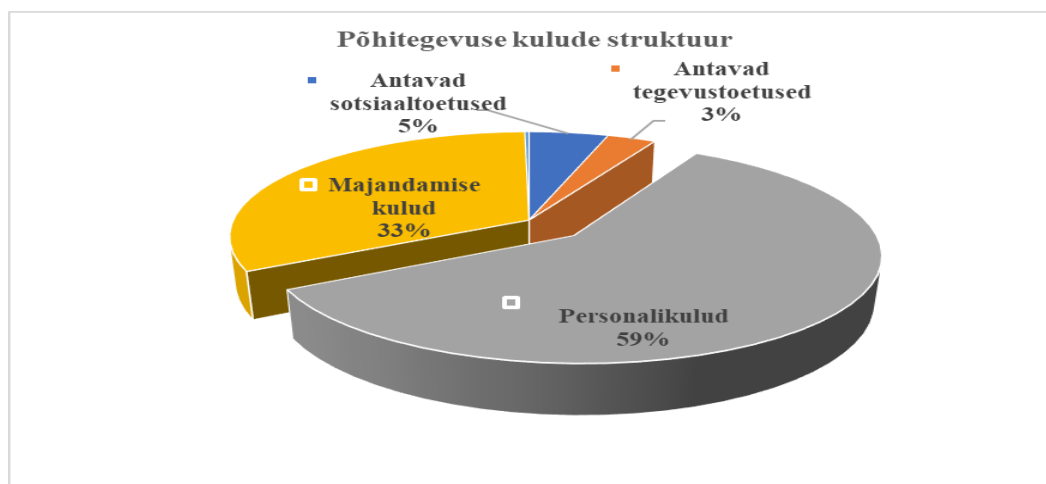
Põhitegevuse kulud

Põhitegevuse kulude eelarve oli eelarve vastuvõtmisel 9 975 298 eurot (2022.a. 8 999 127 eurot). Lisaeelarvetega suurendati aasta jooksul eelarve kulusid 328 815 euro võrra. Põhitegevuse kulude lõplikuks eelarveks oli **10 304 113 eurot (2022.a. 9 466 191 eurot)**.

Põhitegevuse kulude tegelik summa aasta lõpuks oli **10 390 531 eurot (2022.a. 9 719 020 eurot)**, mis moodustas 101% eelarve kuludest.

	2023.a eelarve	2023.a täitmine
PÕHITEGEVUSE KULUD KOKKU	10 304 113	10 390 531
Antud toetused tegevuskuludeks	823 563	1 123 557
Sotsiaalitoetused ja muud toetused füüsilistele isikutele	510 704	767 676
Sihotstarbelised toetused tegevuskuludeks	312 859	355 881
Muud tegevuskulud	9 480 550	9 266 974
Tööjõukulud	6 097 186	6 009 235
Majandamiskulud	3 356 063	3 257 369
Muud kulud	27 301	370

Põhitegevuse tulem

	2023 eelarve	2023 tegelik
PÕHITEGEVUSE TULUD KOKKU	11 026 566	11 058 466
PÕHITEGEVUSE KULUD KOKKU	10 304 113	10 390 531
TULEM	722 453	667 935

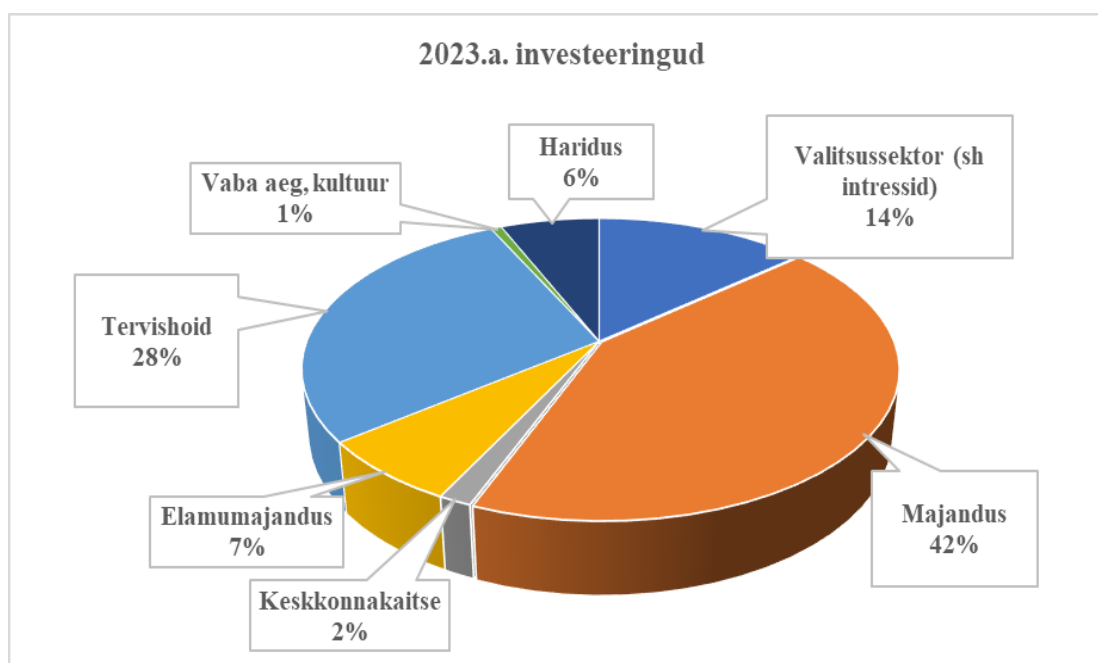
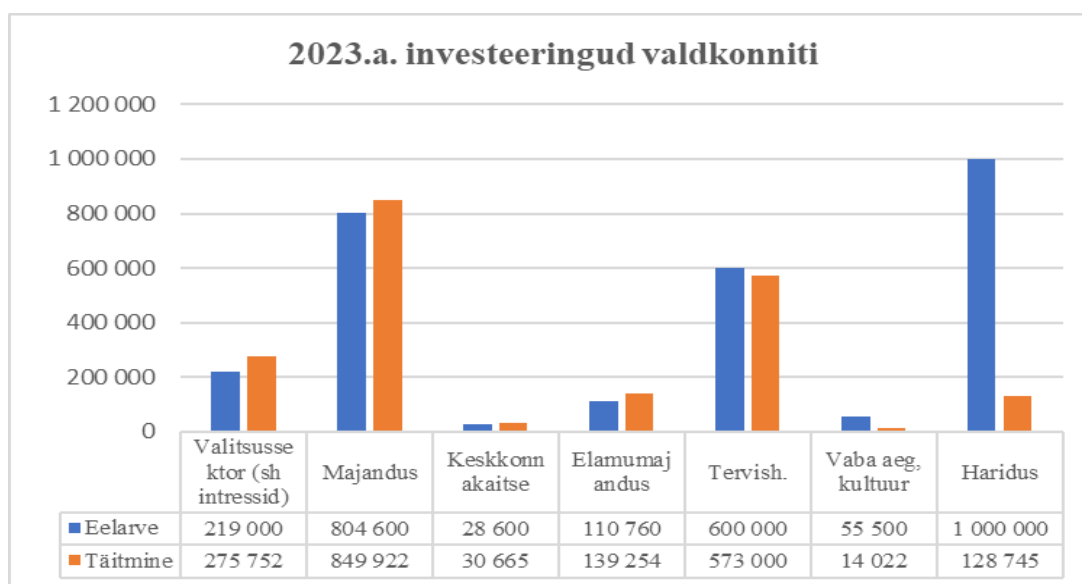
Investeeringustegevus

Investeeringustegevuse tegelikud **tulud 2023.a oli 584 699 eurot (2023.a. eelarve 1 326 210 eurot)**, millest laekumine põhivahendite müügist on 449 432 eurot (eelarve 500 000 eurot) ja toetused põhivahendite soetamiseks 135 267 eurot (eelarve 826 210 eurot). Toetused põhivahendite soetuseks laekuvad (arvestatakse tuluna) investeerimisobjektile tehtud kulutuste (aruannete) alusel. Osaluse eest laekus 20 598 (SA Tõrva Haigla likvideerimisel).

Investeeringustegevuse (soetused ja antud toetused) tegelikud **kulud kokku 1 836 608 eurot (eelarve 2 700 460)**.

Finantskulud (laenuintressid) olid **174 752 eurot (eelarve 118 000 eurot)**.

	2023 eelarve	2023 täitmine
INVESTEERIMISTEGEVUS KOKKU	-1 492 250	-1 406 063
Põhivara müük (+)	500 000	449 432
Põhivara soetus (-)	1 934 460	576 401
Põhivara soetuseks saadav sihtfin (+)	826 210	135 267
Põhivara soetuseks antav sihtfin (-)	766 000	1 260 207
Finantstulud (+)	0	20 598
Finantskulud (-)	118 000	174 752

Suuremad investeeringud olid Vanamõisa elamurajooni infrastruktuuri väljaehitamine 616 412 eurot ja Tõrva perearstikeskuse rekonstrueerimine 573 000 eurot.

Muinsuskaitse objektidele (Helme ordulinnus ja Helme kirik) tehti konserveerimistöid 142 250 euro väärtuses.

Hummuli mõisahoones tehti rekonstrueerimise töid 81 645 euro väärtuses ja Tõrva Gümnaasiumi hoone B-korpuse soojustamise tööde ettevalmistusi 47 100 eurot.

Finantsnäitajad ja finantseerimistegevus

Valla oma finantseerimisvõime ehk põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe 2023.a. aasta lõpuks oli 668 tuhat eurot.

Investeeringuid finantseeritakse põhivarade sihtfinantseerimiseks saadavate toetuste, investeerimistegevuse katteks võetavate laenude ja eelarve põhitegevuse tulude ning kassa-panga jäägi arvelt.

Kohustuse võtmisega jääb valla netovõlakoormus seadusega lubatud piiridesse:

	2023 tegelik
Netovõlakoormus*	5 157 310
Põhitegevuse tulud (eelarve täitmise aruanne)	11 058 466
Netovõlakoormus (% põhitegevuse tuludest)	47 %

*netovõlakoormus = laenukohustised + toetusteks saadud ettemaksud + toetuste andmise kohustised - likviidsed varad. Aastatel 2020-2024 võib netovõlakoormus ulatuda 80 protsendini põhitegevuse tuludest.

Eelarve vastuvõtmisel reservfondi suurus 48 000 eurot.

2023.a. eraldati reservfondist raha 20 849 eurot järgmiselt:

Tegevusala	Eralduse sisu	Summa
Noortekeskus	Maasoojuspumba remont	7 977,00
Tõrva Muusikakool	Muusikakooli hoone remont	12 872,00

Eelarvearuande ja tulemiaruaruande võrdlus

	Eelarve täitmise aruanne	Tulemiaruanne	Vahe	Selgitused
Kokku tegevustulud	11 058 466	11 070 462	-11 996	
Maksutulud	5 835 679	5 835 679	0	
Kaupade ja teenuste müük	578 603	578 603	0	
Saadud toetused tegevuskuludeks	4 568 802	4 580 798	-11 996	Mitterahaline toetus raamatute soetuseks
Muud tulud	75 382	75 382		
Kokku tegevuskulud	-10 390 531	-10 402 527	11 996	
Tööjõukulud	-6 009 235	-6 009 235	0	
Majandamiskulud	-3 257 369	-2 871 797	-385 572	E/a käibemaks -397568, mitterahaline kulu (raamatud) +11996
Käibemaks põhitegevuse kuludelt		-398 441	398 441	
Muud kulud	-370	-370	0	
Antud toetused tegevuskuludeks	-1 123 557	-1 122 684	-873	E/a koos käibemaksuga
Põhitegevuse tulem	667 935	667 935		
Põhivara müük	449 432	0	449 432	
Kasum põhivara müügist	0	438 474	-438 474	
Saadud toetused põhivara finantseerimiseks	135 267	135 267	0	
Antud toetused põhivara soetamiseks	-1 260 207	-1 260 207	0	
Põhivara soetus koos käibemaksuga	-576 402	0	-576 402	
Käibemaks põhivara soetuselt		-95 900	95 900	
Põhivara amortisatsioon		-976 149	976 149	
Tehingud põhivaraga	-1 251 910	-1 758 515	506 605	
Finantskulud	-174 752	-174 752	0	
Finantstulud	20 598	20 598	0	
Eelarve tulem / tulem	-738 129	-1 244 734	506 605	

Lisa 22 Tõrva Vallavalitsuse konsolideerimata aruanded

Eurodes

Bilanss

Eurodes

	31.12.2023	31.12.2022
AKTIVA (VARAD)		
Käibevara		
Raha ja pangakontod	55 609	45 604
Maksunõuded ja maksude ettemaksed	519 734	504 883
Muud nõuded ja ettemaksed	132 798	175 473
Käibevara kokku	708 141	725 960
Põhivara		
Osalused tütar- ja sidusettevõtjates	1 228 994	1 228 994
Finantsinvesteeringud	115	115
Kinnisvarainvesteeringud	69 994	75 329
Materiaalne põhivara	10 437 942	10 935 568
Bioloogilised varad	74 915	78 560
Põhivara kokku	11 811 960	12 318 566
AKTIVA (VARAD) KOKKU	12 520 101	13 044 526
PASSIVA (KOHUSTISED JA NETOVARA)		
Lühiajalised kohustised		
Võlad tarnijatele	439 159	342 248
Võlad töövõtjatele	115 576	99 737
Muud kohustised ja saadud ettemaksed	574 872	602 233
Laenukohustised	511 080	415 080
Lühiajalised kohustised kokku	1 640 687	1 459 298
Pikaajalised kohustised		
Laenukohustised	4 411 561	3 872 641
Pikaajalised kohustised kokku	4 411 561	3 872 641
KOHUSTISED KOKKU	6 052 248	5 331 939
NETOVARA		
Eelmiste perioodide akumulieeritud tulem	7 712 587	8 133 043
Aruandeaasta tulem	-1 244 734	-420 456
NETOVARA KOKKU	6 467 853	7 712 587
KOHUSTISED JA NETOVARA KOKKU	12 520 101	13 044 526

Tulemiaruanne

Eurodes

	2023	2022
Tegevustulud		
Maksutulud	5 835 679	5 513 052
Saadud toetused	4 716 065	4 548 650
Kaupade ja teenuste müük	578 603	550 329
Muud tulud	513 856	128 741
Tegevustulud kokku	11 644 203	10 740 772
Tegevuskulud		
Tööjõukulud	-6 009 234	-5 298 425
Majandamiskulud	-2 871 797	-3 058 226
Antud toetused	-2 382 891	-1 384 535
Muud tegevuskulud	-494 711	-540 923
Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus	-976 149	-848 539
Tegevuskulud kokku	-12 734 782	-11 130 648
Aruandeperioodi tegevustulem	-1 090 579	-389 876
Finantstulud ja -kulud		
Intressikulu	-174 752	-59 941
Tulem osaluselt	20 597	29 361
Finantstulud ja -kulud kokku	-154 155	-30 580
Aruandeperioodi tulem	-1 244 734	-420 456

Rahavoogude aruanne

Eurodes

	2023	2022
Rahavood põhitegevusest		
Tegevustulem	-1 090 579	-389 876
Korrigeerimised:		
Põhivara kulum ja väärtuse langus	976 149	848 539
Käibemaks põhivara soetuselt	95 900	110 512
Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	-135 267	-517 679
Kasum põhivara müügist	-438 474	-47 503
Antud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	1 260 206	441 162
Kokku korrigeeritud tegevustulem	667 935	445 155
Käibevarade netomuutus	16 343	-43 220
Kohustiste netomuutus	58 443	11 659
Kokku rahavood põhitegevusest	742 721	413 594
Rahavood investeerimistegevusest		
Põhivara soetus	-374 302	-625 394
Laekunud põhivara müügist	171 835	325 100
Laekunud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	234 129	368 054
Tasutud sihtfinantseerimist põhivara soetuseks	-1 248 716	-257 527
Laekunud osalusest	20 598	30 000
Laekunud finantstulud	-9	-30
Kokku rahavood investeerimistegevusest	-1 196 465	-159 797
Rahavood finantseerimistegevusest		
Laekunud laenud	1 050 000	0
Laenu tagasimaksud	-415 080	-415 080
Makstud intressid	-171 171	-57 241
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	463 749	-472 321
Rahavood kokku	10 005	-218 524
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	45 604	264 128
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	55 609	45 604
Raha ja raha ekvivalentide muutus	10 005	-218 524

Netovara muutuste aruanne

Eurodes

	Aruandeperioodi tulem	Akumuleeritud ülejääk	Netovara Kokku
Saldo seisuga 31.12.2021	-1 517 700	9 251 189	7 733 489
2022			
Eelmise perioodi tulem	1 517 700	-1 517 700	0
Ümberhinnatud põhivara väärtus		399 554	399 554
Aruandeperioodi tulem	-420 456		-420 456
Saldo seisuga 31.12.2022	-420 456	8 133 043	7 712 587
2023			
Eelmise perioodi tulem	420 456	-420 456	0
Aruandeperioodi tulem	-1 244 734		-1 244 734
Saldo seisuga 31.12.2023	-1 244 734	7 712 587	6 467 853

ALLKIRI MAJANDUSAASTA ARUANDELE

Tõrva Vallavalitsus on koostanud konsolideerimisgrupi majandusaasta aruande.

Aruande juurde kuulub sõltumatu vandeaudiitori aruanne ning Tõrva Vallavalitsuse protokolliline otsus aruande heakskiitmise kohta.

Helen Elias vallavanem 10 . juuni 2024 /allkirjastatud digitaalselt/